

I PIELIKUMS. VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI**SATURS**

I PIELIKUMS. VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI	1
SATURS	1
A DAĻA. JURIDISKIE UN ADMINISTRATĪVIE NOTEIKUMI.....	5
II.1. pants. Definīcijas	5
II.2. pants. SAŅĒMĒJU VISPĀRĪGIE PIENĀKUMI UN LOMA.....	6
II.2.1. Saņēmēju vispārīgie pienākumi un loma.....	6
II.2.2. Katra saņēmēja vispārīgie pienākumi un loma.....	6
II.2.3. Koordinatora vispārīgie pienākumi un loma	7
II.3. PANTS. SAZIŅA STARP PUSĒM	8
II.3.1. Saziņas veids un līdzekļi	8
II.3.2. Saziņas datums	8
II.4. PANTS. ATBILDĪBA PAR ZAUDEJUMIEM	8
II.5. PANTS. intereŠU KONFLIKTS	8
II.6. PANTS. KonfidenCialitĀTE.....	9
II.7. PANTS. PERSONAS DATU APSTRĀDE	9
II.7.1. Personas datu apstrāde, ko veic Komisija	9
II.7.2. Personas datu apstrāde, ko veic saņēmēji.....	9
II.8. PANTS. SAVIENĪBAS FINANSĒJUMA REDZAMĪBA	10
II.8.1. Informācija par Savienības finansējumu un Eiropas Savienības emblēmas izmantošana.....	10
II.8.2. Atrunas, kas izslēdz Komisijas atbildību	10
II.9. PANTS. IEPRIEKŠ PASTĀVOŠĀS TIESĪBAS UN ĪPAŠUMTIESĪBAS UN REZULTĀTU IZMANTOŠANA (TOSTARP INTELEKTUĀLĀ UN RŪPNIECISKĀ ĪPAŠUMA TIESĪBAS).....	11

II.9.1.	Saņēmēju īpašumtiesības uz rezultātiem.....	11
II.9.2.	Iepriekš pastāvošās tiesības.....	11
II.9.3.	Savienības tiesības izmantot rezultātus un iepriekš pastāvošās tiesības.....	11
II.10.	PANTS. LĪGUMU SLĒGŠANAS TIESĪBU PIEŠĶIRŠANA PASĀKUMA ĪSTENOŠANAS vajadzībām.....	12
II.11.	PANTS. APAKŠLĪGUMA SLĒGŠANA PAR PASĀKUMU VEIDOJOŠIEM UZDEVUMIEM.....	13
II.12.	PANTS. FINANSIĀLS ATBALSTS TREŠĀM PERSONĀM.....	14
II.13.	PANTS. LĪGUMA GROZĪJUMI.....	14
II.14.	PANTS. MAKSĀJUMU PRASĪBU NODOŠANA TREŠĀM PERSONĀM.....	15
II.15.	PANTS. NEPĀRVARAMA VARA.....	15
II.16.	PANTS. PASĀKUMA ĪSTENOŠANAS APTURĒŠANA.....	15
II.16.1.	Saņēmēju veikta īstenošanas apturēšana.....	15
II.16.2.	Komisijas veikta īstenošanas apturēšana.....	16
II.16.3.	Apturēšanas sekas.....	17
II.17.	PANTS. LĪGUMA IZBEIGŠANA.....	17
II.17.1.	Koordinatora veikta līguma izbeigšana.....	17
II.17.2.	Koordinatora veikta viena vai vairāku saņēmēju dalības izbeigšana.....	18
II.17.3.	Komisijas veikta līguma izbeigšana vai viena vai vairāku saņēmēju dalības izbeigšana.....	18
II.17.4.	Līguma vai dalības izbeigšanas sekas.....	20
II.18.	PANTS. PIEMĒROJAMIE TIESĪBU AKTI, STRĪDU ATRISINĀŠANA UN IZPILDĀMI LĒMUMI.....	21
B DAĻA. FINANŠU NOTEIKUMI.....		23
II.19.	pants. attiecināmās izmaksas.....	23
II.19.1.	Nosacījumi izmaksu attiecināmībai.....	23
II.19.2.	Attiecināmās tiešās izmaksas.....	23

II.19.3. Attiecināmās netiešās izmaksas	24
II.19.4. Neattiecināmās izmaksas	25
II.20. PANTS. DEKLARĒTO SUMMU NOSAKĀMĪBA UN PĀRBAUDĀMĪBA	25
II.20.1. Izmaksu un iemaksu deklarēšana.....	25
II.20.2. Grāmatojumi un citi dokumenti, kas apliecina deklarētās izmaksas un iemaksas	26
II.20.3. Nosacījumi, kas ļauj noteikt izmaksu uzskaites prakses atbilstību	26
II.21. pants. AR SAŅĒMĒJIEM SAISTĪTO SUBJEKTU IZMAKSU ATTIECINĀMĪBA	27
II.22. PANTS. Budžeta PĀRVEDUMI.....	27
II.23. PANTS. NEATBILSTĪBA PIENĀKUMAM SNIEGT PĀRSKATUS.....	28
II.24. PANTS. MAKSĀJUMU APTURĒŠANA UN mAKSĀJUMA termiņa apturēšana.....	28
II.24.1. Maksājumu apturēšana	28
II.24.2. Maksājuma termiņa apturēšana	30
II.25. PANTS. DOTĀCIJAS GALĪGĀS SUMMAS APRĒĶINĀŠANA.....	30
II.25.1. 1. solis: attiecināmajām izmaksām piemēro atlīdzināšanas likmi, un rezultātam pieskaita vienības, vienotas likmes un fiksētas summas iemaksas	30
II.25.2. 2. solis: ierobežo <i>dotācijas maksimālo summu</i>	31
II.25.3. 3. solis: veic samazinājumu, ņemot vērā bezpeļņas noteikumu	31
II.25.4. 4. solis: veic samazinājumu, ņemot vērā nepienācīgu īstenošanu vai citu pienākumu nepildīšanu.....	32
II.26. PANTS. ATGŪŠANA.....	32
II.26.1. Atgūšana atlikuma maksājuma veikšanas brīdī.....	32
II.26.2. Atgūšana pēc atlikuma maksājuma	32
II.26.3. Atgūšanas procedūra.....	33
II.26.4. Nokavējuma procenti.....	33

II.26.5. Maksa par bankas pakalpojumiem.....	33
II.27. PANTS. PĀRBAUDES, REVĪZIJAS UN NOVĒRTĒŠANA.....	34
II.27.1. Tehniskas un finanšu pārbaudes, revīzijas, starpposma un galīgie novērtējumi.....	34
II.27.2. Pienākums glabāt dokumentus	34
II.27.3. Pienākums sniegt informāciju	35
II.27.4. Klātienē apmeklējumi	35
II.27.5. Pretrunīga revīzijas procedūra	35
II.27.6. Revīzijas konstatējumu sekas	35
II.27.7. Sistēmisku vai atkārtotu kļūdu, pārkāpumu, krāpšanas vai pienākumu neizpildes labošana.....	36
II.27.8. <i>OLAF</i> veiktās pārbaudes un apskates	38
II.27.9. Eiropas Revīzijas palātas veiktās pārbaudes un revīzijas	38

A DAĻA. JURIDISKIE UN ADMINISTRATĪVIE NOTEIKUMI

II.1. PANTS. DEFINĪCIJAS

Šajā līgumā tiek lietotas šādas definīcijas:

„pasākums” ir darbību kopums vai projekts, kam tiek piešķirta dotācija un kas saņēmējiem jāīsteno atbilstīgi II pielikumam;

„konfidenciāla informācija vai dokuments” ir visu veidu informācija vai jebkāds dokuments (neatkarīgi no veida), ko kāda puse saņem no otras puses vai kam kāda no pusēm piekļūst saistībā ar šī līguma īstenošanu un ko kāda no pusēm ir rakstveidā noteikusi kā konfidenciālu informāciju vai dokumentu. Iepriekš teiktais neattiecas uz publiski pieejamu informāciju;

„interesu konflikts” ir situācija, kad saņēmējs nevar neitrāli un objektīvi īstenot līgumu tādu iemeslu dēļ, kas ir saistīti ar ģimeni, emocionālām saitēm, politisko pārliecību vai nacionālo piederību, ekonomiskām interesēm vai jebkādam citām kopīgām interesēm ar Komisiju vai kādu trešo personu, uz ko attiecas šī līguma priekšmets;

„tiešās izmaksas” ir konkrētas izmaksas, kas ir tieši saistītas ar pasākuma īstenošanu un ko tāpēc var tieši attiecināt uz pasākumu. Šādas izmaksas nedrīkst ietvert netiešās izmaksas;

„nepārvarama vara” ir jebkura neparedzama ārkārtas situācija vai notikums, ko puses nevar ietekmēt un kas kādai no pusēm liedz pildīt jebkurus līgumā noteiktos pienākumus, kā iemesls nav attiecīgās puses vai tās apakšuzņēmēju, saistīto subjektu vai trešo personu, kas saņem finanšu atbalstu, kļūda vai nolaidība un no kā nav iespējams izvairīties, pat ievērojot pienācīgu rūpību. Darba strīdi, streiki, finansiālas grūtības vai pakalpojumu nesniegšana, aprīkojuma vai materiālu defekti vai novēlota to saņemšana nevar tikt uzskatīti par nepārvaramu varu, ja vien tie nav nepārvaramas varas tiešas sekas;

„oficiāls paziņojums” ir pušu savstarpēja rakstveida saziņa, izmantojot pastu vai elektronisko pastu;

„krāpšana” ir ikviena tīša darbība vai bezdarbība, kas ietekmē Savienības finanšu intereses un ir saistīta ar nepatiesu, nepareizu vai nepilnīgu pārskatu vai dokumentu izmantošanu vai sniegšanu un informācijas nesniegšanu, tādējādi pārkāpjot noteiktu pienākumu;

„īstenošanas periods” ir periods, kura laikā tiek īstenotas pasākumu veidojošās darbības, kā norādīts I.2.2. pantā;

„netiešās izmaksas” ir izmaksas, kas nav tieši ar pasākuma īstenošanu saistītas konkrētas izmaksas un kuras tāpēc nevar tieši attiecināt uz pasākumu. Šādās izmaksās nedrīkst ietvert izmaksas, kas ir nosakāmas vai deklarētas kā attiecināmas tiešās izmaksas;

„pārkāpums” ir ikviens Savienības tiesību aktu noteikuma pārkāpums saņēmēja darbības vai bezdarbības rezultātā un kas varēja vai varētu apdraudēt Savienības budžetu;

„dotācijas maksimālā summa” ir maksimālais ES ieguldījums pasākumā, kā noteikts I.3.1. pantā;

„iepriekš pastāvoši materiāli” ir visu veidu materiāli, dokumenti, tehnika vai zinātība, kas pastāvējuši pirms tam, kad saņēmējs tos izmantojis rezultāta sasniegšanai saistībā ar pasākuma īstenošanu;

„iepriekš pastāvošas tiesības” ir visu veidu rūpnieciskā un intelektuālā īpašuma tiesības uz iepriekš pastāvošiem materiāliem; šādas tiesības var būt īpašumtiesības, tiesības veikt licencēšanu un/vai tiesības izmantot saņēmējam vai kādai citai trešai personai piederošu mantu;

„saistīta persona” ir ikviena persona, kurai ir tiesības pārstāvēt saņēmēju vai pieņemt lēmumu saņēmēja vārdā;

„sākuma datums” ir datums, kurā tiek sākta pasākuma īstenošana, kā noteikts I.2.2. pantā;

„apakšlīgums” ir iepirkuma līgums II.10. panta nozīmē, kas attiecas uz II pielikumā aprakstīto pasākumu veidojošo uzdevumu īstenošanu, ko veic trešā persona;

„būtiska kļūda” ir ikviens līguma noteikumu pārkāpums darbības vai bezdarbības rezultātā, kas rada vai var radīt zaudējumu Savienības budžetā.

II.2. PANTS. SAŅĒMĒJU VISPĀRĪGIE PIENĀKUMI UN LOMA

II.2.1. Saņēmēju vispārīgie pienākumi un loma

Saņēmēji:

- a) ir solidāri atbildīgi par *pasākuma* īstenošanu saskaņā ar līguma noteikumiem. Ja saņēmējs neīsteno savu *pasākuma* daļu, citiem saņēmējiem iestājas atbildība par šīs daļas īstenošanu (tomēr *dotācijas maksimālā summa* netiek palielināta);
- b) kopīgi vai individuāli nodrošina atbilstību juridiskajiem pienākumiem, ko tiem uzliek piemērojamie ES, starptautiskie un valsts tiesību akti;
- c) veic atbilstīgas iekšējās darbības *pasākuma* pienācīgai īstenošanai. Darbībām jāatbilst šī līguma noteikumiem. Ja tas ir paredzēts īpašajos noteikumos, šādas darbības ir ietvertas iekšējā sadarbības līgumā starp saņēmējiem.

II.2.2. Katra saņēmēja vispārīgie pienākumi un loma

Katrs saņēmējs:

- a) nekavējoties informē koordinatoru par jebkādu notikumu vai apstākļiem, par ko saņēmējs ir informēts un kas var ietekmēt vai aizkavēt *pasākuma* īstenošanu;
- b) nekavējoties informē koordinatoru:
 - i) par izmaiņām savā juridiskajā, finanšu, tehniskajā, organizatoriskajā vai īpašumtiesību situācijā vai izmaiņām saistībā ar nosaukumu, adresi vai juridisko pārstāvi;

- ii) par izmaiņām savu saistīto subjektu juridiskajā, finanšu, tehniskajā, organizatoriskajā vai īpašumtiesību situācijā un izmaiņām saistībā ar to nosaukumu, adresi vai juridisko pārstāvi;
- c) laikus iesniedz koordinatoram:
- i) datus, kas ir nepieciešami, lai sagatavotu ziņojumus, finanšu pārskatus un citus līgumā paredzētus dokumentus;
 - ii) visus nepieciešamos dokumentus revīziju, pārbažu vai novērtējumu veikšanai saskaņā ar II.27. pantu;
 - iii) jebkuru citu informāciju, kas jāiesniedz Komisijai saskaņā ar līgumu, izņemot gadījumos, kad saskaņā ar līgumu šādu informāciju tieši iesniedz saņēmējs.

II.2.3. Koordinatora vispārīgie pienākumi un loma

Koordinators:

- a) uzrauga *pasākuma* īstenošanu, lai pārliecinātos, ka *pasākums* tiek īstenots saskaņā ar līguma noteikumiem;
- b) darbojas kā starpnieks visā saziņā starp saņēmējiem un Komisiju, izņemot gadījumos, kad līgumā ir paredzēts citādi. Jo īpaši koordinators:
 - i) nekavējoties informē Komisiju:
 - par izmaiņām saistībā ar saņēmēju vai to saistīto subjektu nosaukumu, adresi, juridisko pārstāvi;
 - par izmaiņām saņēmēju vai to saistīto subjektu juridiskajā, finanšu, tehniskajā, organizatoriskajā vai īpašumtiesību situācijā;
 - par notikumiem vai apstākļiem, par kuriem koordinators ir informēts un kuri var ietekmēt vai aizkavēt *pasākuma* īstenošanu;
 - ii) ir atbildīgs par visu tādu dokumentu un informācijas sniegšanu Komisijai, kas ir nepieciešami saskaņā ar līgumu, izņemot gadījumos, kad līgumā ir paredzēts citādi. Ja tiek prasīta informācija no citiem saņēmējiem, koordinators ir atbildīgs par šīs informācijas iegūšanu un pārbaudi pirms tās nodošanas Komisijai;
- c) veic atbilstīgas darbības līgumā noteikto finanšu garantiju sniegšanai;
- d) sagatavo maksājuma pieprasījumus atbilstīgi līgumam;
- e) ja tas norīkots par vienīgo maksājumu saņēmēju visu saņēmēju vārdā, nodrošina, ka visi atbilstīgie maksājumi pārējiem saņēmējiem tiek veikti bez nepamatotas kavēšanās;
- f) ir atbildīgs par visu nepieciešamo dokumentu iesniegšanu pārbažu un revīziju vajadzībām pirms atlikuma maksājuma veikšanas vai par novērtējuma veikšanai nepieciešamo dokumentu iesniegšanu, kā noteikts II.27. pantā.

Koordinators nedrīkst slēgt apakšlīgumu par savu uzdevumu daļu ar citiem saņēmējiem vai kādu citu personu.

II.3. PANTS. SAZIŅA STARP PUSĒM

II.3.1. Saziņas veids un līdzekļi

Jebkura saziņa par līgumu vai tā īstenošanu:

- a) tiek veikta rakstiski (papīra vai elektroniskā veidā);
- b) ietver līguma numuru;
- c) tiek veikta, izmantojot I.6. pantā noteikto kontaktinformāciju.

Ja puse pieprasa pamatotā laika posmā rakstiski apstiprināt elektronisku saziņu, sūtītājs pēc iespējas ātri nodrošina parakstītu oriģinālo dokumentu papīra formā.

II.3.2. Saziņas datums

Saziņu uzskata par veiktu, kad saņēmēja puse saņem informāciju, ja vien līgumā nav noteikts, ka saziņu uzskata par veiktu informācijas nosūtīšanas datumā.

Uzskata, ka elektroniskā pasta vēstuli saņēmēja puse saņem tās nosūtīšanas dienā, ja tā ir sūtīta uz I.6. pantā noteikto elektroniskā pasta adresi. Sūtītājam pusei jāvar pierādīt sūtīšanas datumu. Ja sūtītāja puse saņem paziņojumu par nepiegādātu sūtījumu, tā veic visu iespējamo, lai nodrošinātu, ka otra puse tomēr saņem sūtījumu pa elektronisko pastu vai pastu. Šādā gadījumā neuzskata, ka sūtītāja puse nav pildījusi pienākumu veikt sūtījumu līdz norādītā termiņa beigām.

Uzskata, ka Komisijai adresēts sūtījums, ko sūta pa pastu vai ar kurjeru, ir saņemts Komisijā datumā, kad to reģistrē I.6.2. pantā norādītā struktūrvienībā.

Uzskata, ka *oficiālus paziņojumus* saņēmēja puse ir saņēmusi saņemšanas datumā, kas norādīts apliecinājumā par sūtījuma piegādi norādītajam saņēmējam, ko saņem sūtītāja puse.

II.4. PANTS. ATBILDĪBA PAR ZAUDĒJUMIEM

II.4.1. Komisija nav atbildīga par zaudējumiem, kas nodarīti vai kas radušies saņēmējiem, tostarp par zaudējumiem, kas nodarīti trešām personām *pasākuma* īstenošanas rezultātā vai laikā.

II.4.2. Izņemot *nepārvaramas varas* gadījumos, saņēmēji atlīdzina Komisijai zaudējumus, kas tai radušies *pasākuma* īstenošanas rezultātā vai tāpēc, ka *pasākums* netika īstenots pilnībā atbilstīgi līgumam.

II.5. PANTS. INTEREŠU KONFLIKTS

II.5.1. Saņēmēji veic visus nepieciešamos pasākumus, lai novērstu *interesešu konflikta* situāciju.

II.5.2. Saņēmēji nekavējoties informē Komisiju par ikvienu situāciju, kas ir *interesešu konflikts* vai var radīt *interesešu konfliktu*. Saņēmēji nekavējoties veic visas nepieciešamās darbības situācijas novēršanai.

Komisija var pārbaudīt, vai veiktie pasākumi ir piemēroti, un prasīt, lai noteiktā termiņā tiktu veikti papildu pasākumi.

II.6. PANTS. KONFIDENCIALITĀTE

II.6.1. *Pasākuma* īstenošanas laikā un piecus gadus pēc atlikuma maksājuma veikšanas puses piemēro attiecīgu režīmu *konfidencialīgai informācijai un dokumentiem*.

II.6.2. Puses izmanto *konfidencialu informāciju un dokumentus* tādiem mērķiem, kas nav to pienākumu pildīšana atbilstīgi līgumam, tikai tad, ja vispirms ir saņemta otras puses rakstiska piekrišana.

II.6.3. Pienākumu ievērot konfidencialitāti nepiemēro, ja:

- a) puse, kas atklāj informāciju, piekrīt atbrīvot otru pusi no šī pienākuma;
- b) *konfidenciala informācija vai dokumenti* kļūst publiski pieejami citādā veidā, nevis nepildot pienākumu ievērot konfidencialitāti;
- c) tiesību aktos ir prasība atklāt *konfidencialu informāciju vai dokumentus*.

II.7. PANTS. PERSONAS DATU APSTRĀDE

II.7.1. Personas datu apstrāde, ko veic Komisija

Visus līgumā iekļautos personas datus Komisija apstrādā saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 45/2001¹.

Par datu apstrādi atbildīgā persona, kas noteikta I.6.1. pantā, datus apstrādā tikai līguma īstenošanas, pārvaldības un uzraudzības vai ES finanšu interesešu aizsardzības, tostarp pārbaūžu, revīzijas un izmeklēšanas, nolūkā atbilstīgi II.27. pantam.

Saņēmējiem ir tiesības piekļūt saviem personas datiem un labot šos datus. Šim nolūkam tie sūta savus jautājumus par personas datu apstrādi atbildīgajai personai, kas noteikta I.6.1. pantā.

Saņēmējiem ir tiesības jebkurā laikā vērsties pie Eiropas datu aizsardzības uzraudzītāja.

II.7.2. Personas datu apstrāde, ko veic saņēmēji

Saņēmēji apstrādā līgumā noteiktos personas datus atbilstīgi spēkā esošajiem ES un valsts tiesību aktiem par datu aizsardzību (tostarp pilnvarām un prasībām sniegt paziņojumus).

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 18. decembra Regula (EK) Nr. 45/2001 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienas iestādēs un struktūrās un par šādu datu brīvu apriti.

Saņēmēji var piešķirt personisku piekļuvi tikai tiem datiem, kuri ir nepieciešami vienīgi līguma īstenošanai, pārvaldībai un uzraudzībai.

Saņēmēji pieņem atbilstīgus tehniskus un organizatoriskus drošības pasākumus, ņemot vērā riskus, kas saistīti ar attiecīgo personas datu apstrādi un veidu. Tas ir tādēļ, lai:

- a) nepieļautu, ka datorsistēmām, ar ko apstrādā personas datus, piekļūst personas bez attiecīgām pilnvarām, un īpaši nepieļautu:
 - i) neatļautu nolasīšanu, kopēšanu, mainīšanu vai izņemšanu no datu uzglabāšanas līdzekļiem;
 - ii) datu ievadīšanu bez attiecīgas atļaujas, kā arī glabāšanā esošo personas datu izpaušanu, mainīšanu vai izdzēšanu bez attiecīgas atļaujas;
 - iii) to, ka personas bez attiecīgām pilnvarām lieto datu apstrādes sistēmas, izmantojot datu pārsūtīšanas aprīkojumu;
- b) nodrošinātu, ka datu apstrādes sistēmas pilnvarotie lietotāji var piekļūt tikai tiem personas datiem, uz kuriem attiecas viņu piekļuves tiesības;
- c) reģistrētu, kuri personas dati ir nosūtīti, kad un kam;
- d) nodrošinātu, ka personas datus, ko apstrādā trešo personu vārdā, var apstrādāt vienīgi tā, kā to ir paredzējusi Komisija;
- e) nodrošinātu, ka, nosūtot personas datus un transportējot datu uzglabāšanas līdzekļus, datus bez atļaujas nevar nolasīt, kopēt vai izdzēst;
- f) plānotu savu organizatorisko struktūru tādā veidā, ka tā atbilst datu aizsardzības prasībām.

II.8. PANTS. SAVIENĪBAS FINANSĒJUMA REDZAMĪBA

II.8.1. Informācija par Savienības finansējumu un Eiropas Savienības emblēmas izmantošana

Ja vien Komisija nepieprasa vai nevienojas citādi, jebkurā saziņā vai publikācijā, ko saistībā ar *pasākumu* saņēmēji īsteno kopīgi vai individuāli, tostarp konferencēs, semināros vai jebkuros informatīvos vai reklāmas materiālos (piemēram, brošūrās, bukletos, plakātos, prezentācijās elektroniskā veidā u. c.):

- a) norāda, ka *pasākums* ir saņēmis finansējumu no Savienības;
- b) attēlo Eiropas Savienības emblēmu.

Ja Eiropas Savienības emblēma tiek attēlota kopā ar citu logotipu, tai jābūt atbilstīgi izceltai.

Pienākums attēlot Eiropas Savienības emblēmu nedod saņēmējiem ekskluzīvas izmantošanas tiesības. Saņēmēji nedrīkst piesavināties Eiropas Savienības emblēmu vai jebkuru līdzīgu prečzīmi vai logotipu, izmantojot reģistrāciju vai kādus citus līdzekļus.

Pirmās, otrās un trešās daļas nolūkā un saskaņā ar tajās paredzētajiem noteikumiem saņēmēji var izmantot Eiropas Savienības emblēmu, iepriekš nesaņemot Komisijas atļauju.

II.8.2. Atrunas, kas izslēdz Komisijas atbildību

Jebkurā saziņā vai publikācijā, ko saistībā ar *pasākumu* saņēmēji īsteno kopīgi vai atsevišķi jebkādā veidā un izmantojot jebkādas līdzekļus, norāda, ka:

- a) tas atspoguļo tikai autora viedokli;
- b) Komisija nav atbildīga par tajā ietvertās informācijas iespējamo lietojumu.

II.9. PANTS. IEPRIEKŠ PASTĀVOŠĀS TIESĪBAS UN ĪPAŠUMTIESĪBAS UN REZULTĀTU IZMANTOŠANA (TOSTARP INTELEKTUĀLĀ UN RŪPNIECISKĀ ĪPAŠUMA TIESĪBAS)

II.9.1. Saņēmēju īpašumtiesības uz rezultātiem

Ja vien līgumā nav noteikts citādi, saņēmējiem ir īpašumtiesības uz *pasākuma* rezultātiem, tostarp rūpnieciskā un intelektuālā īpašuma tiesības, kā arī tiesības uz ziņojumiem un citiem dokumentiem, kas uz to attiecas.

II.9.2. Iepriekš pastāvošās tiesības

Ja Komisija nosūta saņēmējiem rakstisku pieprasījumu, precizējot, kādus rezultātus tā plāno izmantot, saņēmēji:

- a) sagatavo sarakstu, norādot visas *iepriekš pastāvošās tiesības*, kas ir ietvertas šajos rezultātos;
- b) iesniedz sarakstu Komisijai ne vēlāk kā kopā ar pieprasījumu veikt atlikuma maksājumu.

Saņēmēji nodrošina, ka tiem vai to saistītajiem subjektiem līguma īstenošanas laikā ir visas tiesības izmantot *iepriekš pastāvošās tiesības*.

II.9.3. Savienības tiesības izmantot rezultātus un iepriekš pastāvošās tiesības

Saņēmēji piešķir Savienībai šādas tiesības izmantot *pasākuma* rezultātus:

- a) izmantot savām vajadzībām un jo īpaši darīt pieejamus personām, kas strādā Komisijas, citu Savienības iestāžu, aģentūru un struktūru, un dalībvalstu iestāžu labā, kā arī kopēt un pavairot pilnībā vai daļēji un neierobežotā eksemplāru skaitā;
- b) pavairot: tiesības atļaut tieši vai netieši, īslaicīgi vai pastāvīgi pavairot rezultātus, izmantojot jebkādas līdzekļus (mehāniskus, digitālus vai citus) un jebkādā formā, pilnībā vai daļēji;
- c) sazināties ar sabiedrību: tiesības atļaut jebkādu publisku izstādīšanu vai saziņu, izmantojot vadu vai bezvadu līdzekļus, tostarp publiskot rezultātus tā, lai sabiedrības locekļi var tiem piekļūt no tādas vietas un tādā laikā, ko tie individuāli izvēlas; šādas tiesības sevī ietver arī saziņu un apraidi, kas tiek īstenota, izmantojot kabeļtīklu vai satelītu;
- d) izplatīt: tiesības atļaut rezultātu vai to kopiju publisku izplatīšanu jebkādā veidā;
- e) pielāgot: tiesības mainīt rezultātus;

- f) tulkot;
- g) glabāt un arhivēt rezultātus atbilstīgi Komisijai piemērojamajiem dokumentu pārvaldības noteikumiem, tostarp pārveidot ciparu formā vai konvertēt formātu informācijas saglabāšanai vai jaunai izmantošanai;
- h) ja rezultāti ir dokumentēti, pilnvarot dokumentu atkārtotu izmantošanu atbilstīgi Komisijas 2011. gada 12. decembra Lēmumam 2011/833/ES par Komisijas dokumentu atkalizmantošanu, ja šis lēmums tiek piemērots, ja dokuments ir tā darbības jomā un kāds lēmuma noteikums neparedz dokumenta izslēgšanu. Šī noteikuma nolūkā jēdzieni „atkalizmantošana” un „dokuments” tiek izmantoti Lēmuma 2011/833/ES nozīmē.

Iepriekšminētās izmantošanas tiesības var tikt sīkāk precizētas īpašajos noteikumos.

Papildu izmantošanas tiesības Savienībai var paredzēt īpašajos noteikumos.

Saņēmēji garantē, ka Savienībai ir tiesības izmantot *iepriekš pastāvošās tiesības*, kas ir iekļautas *pasākuma* rezultātos. Ja vien īpašajos noteikumos nav noteikts citādi, šīs *iepriekš pastāvošās tiesības* izmanto tādiem pašiem mērķiem un ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādi ir piemērojami *pasākuma* rezultātu izmantošanas tiesībām.

Informāciju par autortiesību subjektu ievieto tad, ja rezultātu izpauž Savienība. Autortiesību informāciju norāda šādi: „© — gads — autortiesību subjekta nosaukums. Visas tiesības aizsargātas. Licencēts Eiropas Savienībai ar nosacījumiem.”

Ja saņēmēji piešķir Komisijai izmantošanas tiesības, tas neietekmē II.6. pantā noteikto pienākumu ievērot konfidencialitāti vai II.2.1. pantā noteiktos saņēmēju pienākumus.

II.10. PANTS. LĪGUMU SLĒGŠANAS TIESĪBU PIEŠĶIRŠANA PASĀKUMA ĪSTENOŠANAS VAJADZĪBĀM

II.10.1. Ja *pasākuma* īstenošanas nolūkā saņēmējiem ir jāiegādājas preces, būvdarbi vai pakalpojumi, līguma slēgšanas tiesības tiek piešķirtas saimnieciski visizdevīgākajam piedāvājumam vai attiecīgā gadījumā piedāvājumam ar viszemāko cenu. Tādējādi saņēmēji izvairās no *interesu konflikta*.

Saņēmēji nodrošina, ka Komisija, Eiropas Revīzijas palāta un Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) var īstenot savas II.27. pantā noteiktās tiesības attiecībās ar saņēmēju līgumslēdzējiem.

II.10.2. Saņēmēji, kas ir „līgumslēdzējas iestādes” Direktīvas 2014/24/ES² nozīmē vai „līgumslēdzēji” Direktīvas 2014/25/ES³ nozīmē, nodrošina atbilstību piemērojamajiem valsts publiskā iepirkuma noteikumiem.

² Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 26. februāra Direktīva 2014/24/ES par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 26. februāra Direktīva 2014/25/ES par iepirkumu, ko īsteno subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, un ar ko atceļ Direktīvu 2004/17/EK.

Saņēmēji nodrošina, ka noteikumi, kas tiem piemērojami saskaņā ar II.4., II.5., II.6., un II.9. pantu, ir piemērojami arī līgumslēdzējiem.

II.10.3. Saņēmēji uzņemas pilnu atbildību par *pasākuma* īstenošanu un līguma noteikumu ievērošanu.

II.10.4. Ja saņēmēji nepilda savus II.10.1. pantā noteiktos pienākumus, izmaksas, kas ir saistītas ar attiecīgo līgumu, uzskata par neattiecināmām atbilstīgi II.19.2. panta c), d) un e) punktam.

Ja saņēmēji nepilda savus II.10.2. pantā noteiktos pienākumus, dotācijas summa var tikt samazināta atbilstīgi II.25.4. pantam.

II.11. PANTS. APAKŠLĪGUMA SLĒGŠANA PAR PASĀKUMU VEIDOJOŠIEM UZDEVUMIEM

II.11.1. Saņēmēji var slēgt apakšlīgumu par *pasākumu* veidojošajiem uzdevumiem. Ja tā notiek, papildus II.10. pantā paredzētajiem nosacījumiem tiem jānodrošina atbilstība arī šādiem nosacījumiem:

- a) apakšlīgums neattiecas uz *pasākuma* pamatuzdevumiem;
- b) apakšlīguma izmantošana ir pamatota, ņemot vērā *pasākuma* veidu un to, kas ir nepieciešams tā īstenošanai;
- c) aplēstās apakšlīguma izmaksas ir skaidri nosakāmas budžeta tāmē, kas dota II pielikumā;
- d) apakšlīguma izmantošanu, ja tas nav paredzēts II pielikumā, paziņo koordinators un apstiprina Komisija. Komisija var dot apstiprinājumu:
 - i) vai nu pirms apakšlīguma izmantošanas, ja saņēmēji pieprasa grozījumus, kā noteikts II.13. pantā;
 - ii) vai arī pēc apakšlīguma izmantošanas, ja apakšlīguma slēgšana:
 - ir īpaši pamatota starpposma periodiskajā vai nobeiguma tehniskajā ziņojumā, kā noteikts I.4.3. un I.4.4. pantā;
 - nerada tādas izmaiņas līgumā, kas ļautu apšaubīt lēmumu piešķirt dotāciju vai radītu nevienlīdzīgu attieksmi pret pretendentiem;
- e) saņēmēji nodrošina, ka noteikumi, kas tiem ir piemērojami saskaņā ar II.8. pantu, ir piemērojami arī apakšlīguma slēdzējiem.

II.11.2. Ja saņēmēji nepilda savus II.11.1. panta a), b), c) vai d) punktā noteiktos pienākumus, izmaksas, kas ir saistītas ar attiecīgo līgumu, uzskata par neattiecināmām atbilstīgi II.19.2. panta f) punktam.

Ja saņēmēji nepilda savu II.11.1. panta e) punktā noteikto pienākumu, dotācijas summa var tikt samazināta atbilstīgi II.25.4. pantam.

II.12. PANTS. FINANSIĀLS ATBALSTS TREŠĀM PERSONĀM

II.12.1. Ja *pasākuma* īstenošanas nolūkā saņēmējiem jāsniedz finansiāls atbalsts trešām personām, saņēmēji šādu finansiālu atbalstu sniedz saskaņā ar II pielikumā paredzētajiem noteikumiem. Saskaņā ar šiem noteikumiem jānorāda vismaz šāda informācija:

- a) finansiālā atbalsta maksimālā summa. Tā nedrīkst pārsniegt EUR 60 000 katrai trešai personai, izņemot gadījumos, kad finansiālais atbalsts ir *pasākuma* galvenais mērķis, kā noteikts II pielikumā;
- b) kritēriji finansiālā atbalsta precīzās summas noteikšanai;
- c) dažādie darbības veidi, kuriem var piešķirt finansiālu atbalstu, pamatojoties uz noteiktu sarakstu;
- d) tādu personu vai personu kategoriju definīcija, kuras var saņemt finansiālu atbalstu;
- e) kritēriji finansiālā atbalsta piešķiršanai.

II.12.2. Izņēmums saistībā ar II.12.1. pantu ir gadījums, kad finansiālais atbalsts ir godalgas veidā, jo tad saņēmēji šādu finansiālu atbalstu sniedz saskaņā ar II pielikumā paredzētajiem noteikumiem. Saskaņā ar šiem noteikumiem jānorāda vismaz šāda informācija:

- a) dalības nosacījumi;
- b) piešķiršanas kritēriji;
- c) godalgas summa;
- d) maksāšanas kārtība.

II.12.3. Saņēmēji nodrošina, ka noteikumi, kas tiem piemērojami saskaņā ar II.4., II.5., II.6., II.8., II.9. un II.27. pantu, ir piemērojami arī trešām personām, kas saņem finansiālu atbalstu.

II.13. PANTS. LĪGUMA GROZĪJUMI

II.13.1. Jebkuri līguma grozījumi tiek veikti rakstiski.

II.13.2. Grozījuma mērķis vai sekas nevar būt tādas izmaiņas līgumā, kuras ļautu apšaubīt lēmumu piešķirt dotāciju vai radītu nevienlīdzīgu attieksmi pret pretendentiem.

II.13.3. Ikvienam grozījuma pieprasījumam:

- a) jābūt pamatotam;
- b) jāpievieno atbilstīgi apliecinājoši dokumenti;
- c) jābūt nosūtītam otrai pusei pirms grozījuma stāšanās spēkā un jebkurā gadījumā vienu mēnesi pirms *īstenošanas perioda* beigām.

Šis c) punkts neattiecas uz gadījumiem, kad puse, kas pieprasa veikt grozījumus, sniedz pienācīgu pamatojumu, ja tam piekrīt otra puse.

II.13.4. Grozījuma pieprasījumu saņēmēju vārdā iesniedz koordinators. Ja tiek pieprasīta koordinatora maiņa bez tā piekrišanas, pieprasījumu iesniedz visi pārējie saņēmēji, un tam pievieno koordinatora viedokli vai apliecinājumu par to, ka tā viedoklis ticis pieprasīts rakstiski.

II.13.5. Grozījumi stājas spēkā datumā, kurā tos paraksta pēdējā puse, vai grozījuma pieprasījuma apstiprināšanas datumā.

Grozījumi stājas spēkā datumā, par kuru puses vienojušās, vai, ja nav šāda saskaņota datuma, — datumā, kurā stājas spēkā grozījums.]

II.14. PANTS. MAKSĀJUMU PRASĪBU NODOŠANA TREŠĀM PERSONĀM

II.14.1. Saņēmēji nedrīkst nodot trešām personām maksājumu prasības pret Komisiju, izņemot gadījumos, kad Komisija tam piekritusi, balstoties uz pamatotu rakstisku pieprasījumu, ko saņēmēju vārdā iesniedz koordinators.

Ja Komisija nedod piekrišanu vai nav ievēroti tās noteikumi, nodošana attiecībā pret Komisiju nav spēkā.

II.14.2. Nodošana nekādā gadījumā neatbrīvo saņēmējus no to pienākumiem pret Komisiju.

II.15. PANTS. NEPĀRVARAMA VARA

II.15.1. Puse, kas sastopas ar *nepārvaramu varu*, nekavējoties nosūta *oficiālu paziņojumu* otrai pusei, norādot situācijas vai notikuma veidu, iespējamo ilgumu un paredzamās sekas.

II.15.2. Puses veic nepieciešamās darbības, lai ierobežotu *nepārvaramas varas* apstākļu radīto kaitējumu. Tās dara visu iespējamo, lai pēc iespējas drīz atsāktu *pasākuma* īstenošanu.

II.15.3. Netiek uzskatīts, ka puse, kas sastopas ar *nepārvaramu varu*, nepilda savus līgumā noteiktos pienākumus, ja tā nav varējusi pildīt pienākumus *nepārvaramas varas* dēļ.

II.16. PANTS. PASĀKUMA ĪSTENOŠANAS APTURĒŠANA

II.16.1. Saņēmēju veikta īstenošanas apturēšana

Koordinators saņēmēju vārdā var apturēt *pasākuma* vai jebkuras tā daļas īstenošanu, ja īstenošana nav iespējama vai ir pārlietu sarežģīta ārkārtas apstākļu dēļ, jo īpaši *nepārvaramas varas* gadījumā.

Koordinators nekavējoties informē Komisiju, norādot:

- a) apturēšanas iemeslus un sniedzot sīku informāciju par ārkārtas apstākļu datumu vai periodu;
- b) īstenošanas atsākšanas plānoto datumu.

Kad apstākļi ļauj saņēmējiem atsākt *pasākuma* īstenošanu, koordinators nekavējoties informē Komisiju un iesniedz līguma grozījuma pieprasījumu, kā paredzēts II.16.3. pantā. Šis pienākums netiek piemērots, ja līgums vai saņēmēja daļība tiek izbeigta saskaņā ar II.17.1. vai II.17.2. pantu vai II.17.3.1. panta c) vai d) punktu.

II.16.2. Komisijas veikta īstenošanas apturēšana

II.16.2.1. Apturēšanas pamatojums

Komisija var apturēt *pasākuma* vai jebkuras tā daļas īstenošanu, ja:

- a) Komisijai ir pierādījumi, ka saņēmējs ir pieļāvis *būtiskas kļūdas, pārkāpumus* vai *krāpšanu* piešķiršanas procedūrā vai līguma īstenošanā vai ja saņēmējs nenodrošina atbilstību saviem līgumā noteiktajiem pienākumiem;
- b) Komisijai ir pierādījumi, ka saņēmējs ir pieļāvis sistēmiskas vai atkārtotas kļūdas, *pārkāpumus, krāpšanu* vai būtiski nepilda pienākumus saistībā ar citām dotācijām, kuras finansē Savienība vai Eiropas Atomenerģijas kopiena (*Euratom*) un kuras šim saņēmējam piešķirtas ar līdzīgiem nosacījumiem, ja šīs kļūdas, *pārkāpumi, krāpšana* vai pienākumu nepildīšana būtiski ietekmē šo dotāciju; vai
- c) Komisijai ir aizdomas par *būtiskām kļūdām, pārkāpumiem, krāpšanu* vai pienākumu nepildīšanu, ko saņēmējs pieļāvis piešķiršanas procedūrā vai līguma īstenošanā, un tai ir jāpārbauda, vai tie ir faktiski notikuši.

II.16.2.2. Apturēšanas procedūra

1. solis. Pirms *pasākuma* īstenošanas apturēšanas Komisija nosūta koordinatoram *oficiālu paziņojumu*, kurā:

- a) informē koordinatoru par:
 - i) savu nodomu apturēt īstenošanu;
 - ii) apturēšanas iemesliem;
 - iii) nepieciešamajiem nosacījumiem īstenošanas atsākšanai II.16.2.1. panta a) un b) punktā noteiktajos gadījumos;
- b) aicina koordinatoru iesniegt apsvērumus 30 kalendāro dienu laikā pēc oficiālā paziņojuma saņemšanas.

2. solis. Ja Komisija nesaņem apsvērumus vai nolēm j turpināt procedūru, neņemot vērā saņemtos apsvērumus, tā nosūta koordinatoram *oficiālu paziņojumu*, kurā to informē par:

- a) īstenošanas apturēšanu;
- b) apturēšanas iemesliem;
- c) galīgajiem nosacījumiem īstenošanas atsākšanai II.16.2.1. panta a) un b) punktā noteiktajos gadījumos; vai
- d) nepieciešamo pārbaužu orientējošo pabeigšanas datumu II.16.2.1. panta c) punktā noteiktajā gadījumā.

Koordinators nekavējoties informē pārējos saņēmējus par apturēšanu. Apturēšana stājas spēkā piecas kalendārās dienas pēc dienas, kad koordinators saņēmis *oficiālo paziņojumu*, vai vēlākā datumā, kas norādīts *oficiālajā paziņojumā*.

Pretējā gadījumā Komisija nosūta koordinatoram *oficiālu paziņojumu*, kurā to informē, ka tā neturpinās apturēšanas procedūru.

II.16.2.3. Īstenošanas atsākšana

Lai atsāktu īstenošanu, saņēmēji cenšas pēc iespējas drīz izpildīt paziņotos nosacījumus un informē Komisiju par virzību.

Ja ir izpildīti nosacījumi īstenošanas atsākšanai vai tiek veiktas nepieciešamās pārbaudes, Komisija nosūta koordinatoram *oficiālu paziņojumu*, kurā:

- a) informē koordinatoru par to, ka ir izpildīti nosacījumi apturēšanas atcelšanai;
- b) pieprasa, lai koordinatori iesniedz līguma grozījuma pieprasījumu, kā noteikts II.16.3. pantā. Šo pienākumu nepiemēro, ja līgums vai saņēmēja dalība tiek izbeigta saskaņā ar II.17.1., II.17.2. pantu vai II.17.3.1. panta c), g) vai h) punktu.

II.16.3. Apturēšanas sekas

Ja *pasākuma* īstenošanu var atsākt un līgums nav izbeigts, veic līguma grozījumu saskaņā ar II.13. pantu, lai:

- a) noteiktu datumu, kurā *pasākums* atsākams;
- b) pagarinātu *pasākuma* ilgumu;
- c) veiktu jebkuras citas nepieciešamās izmaiņas *pasākuma* pielāgošanai jaunajiem apstākļiem.

Apturēšanu uzskata pat atceltu, sākot no *pasākuma* atsākšanas datuma, kas noteikts grozījumā. Šis datums var būt pirms datuma, kurā grozījums stājas spēkā.

Izmaksas, kas radušās apturēšanas perioda laikā saistībā ar apturētā *pasākuma* vai tā apturētās daļas īstenošanu, netiek atlīdzinātas vai segtas no dotācijas.

Pasākuma īstenošanas apturēšana neietekmē Komisijas tiesības izbeigt līgumu vai izbeigt saņēmēja dalību saskaņā ar II.17.3. pantu, samazināt dotāciju vai atgūt nepamatoti samaksātās summas atbilstīgi II.25.4. un II.26. pantam.

Nevienai pusei nav tiesību pieprasīt kompensāciju par otras puses veiktu apturēšanu.

II.17. PANTS. LĪGUMA IZBEIGŠANA

II.17.1. Koordinatora veikta līguma izbeigšana

Saņēmēji var izbeigt līgumu.

Koordinators nosūta Komisijai *oficiālu paziņojumu* par līguma izbeigšanu, kurā norāda:

- a) izbeigšanas iemeslus;
- b) datumu, kad izbeigšana stājas spēkā. *Oficiālo paziņojumu* nosūta pirms datuma, kurā izbeigšana stājas spēkā.

Ja koordinators nenorāda līguma izbeigšanas iemeslus vai ja Komisija uzskata, ka iemesli nepamato izbeigšanu, uzskata, ka līgums izbeigts nepienācīgi.

Līguma izbeigšana stājas spēkā *oficiālajā paziņojumā* norādītajā datumā.

II.17.2. Koordinators veikta viena vai vairāku saņēmēju dalības izbeigšana

Koordinators var izbeigt viena vai vairāku saņēmēju dalību līgumā, rīkojoties pēc attiecīgā saņēmēja pieprasījuma vai citu saņēmēju vārdā.

Koordinators nosūta Komisijai *oficiālu paziņojumu* par dalības izbeigšanu un informē attiecīgo saņēmēju.

Ja koordinators dalība tiek izbeigta bez tā piekrišanas, *oficiālo paziņojumu* iesniedz cits saņēmējs (kas darbojas citu saņēmēju vārdā).

Oficiālajā paziņojumā norāda:

- a) dalības izbeigšanas iemeslus;
- b) attiecīgā saņēmēja viedokli (vai apliecinājumu par to, ka tā viedoklis ticis pieprasīts rakstiski);
- c) datumu, kad dalības izbeigšana stājas spēkā. *Oficiālo paziņojumu* nosūta pirms datuma, kurā izbeigšana stājas spēkā;
- d) grozījuma pieprasījumu, kā noteikts II.17.4.2. panta a) punktā.

Ja koordinators vai saņēmējs nenorāda dalības izbeigšanas iemeslus vai ja Komisija uzskata, ka iemesli nepamato izbeigšanu, uzskata, ka dalība ir izbeigta nepienācīgi.

Dalības izbeigšana stājas spēkā *oficiālajā paziņojumā* norādītajā datumā.

II.17.3. Komisijas veikta līguma izbeigšana vai viena vai vairāku saņēmēju dalības izbeigšana

II.17.3.1. Izbeigšanas pamatojums

Komisija var izbeigt līgumu vai viena vai vairāku saņēmēju dalību, ja:

- a) izmaiņas saņēmēja tiesiskajā, finanšu, tehniskajā, organizatoriskajā vai īpašumtiesību situācijā var būtiski ietekmēt līguma īstenošanu vai liek apšaubīt lēmumu par dotācijas piešķiršanu;
- b) pēc viena vai vairāku saņēmēju dalības izbeigšanas nepieciešamās līguma izmaiņas liktu apšaubīt lēmumu par dotācijas piešķiršanu vai radītu nevienlīdzīgu attieksmi pret pretendentiem;
- c) saņēmēji neīsteno *pasākumu*, kā noteikts II pielikumā, vai saņēmējs nenodrošina atbilstību citam būtiskam līgumā noteiktam pienākumam;
- d) *pasākuma* īstenošanu kavē vai aptur *nepārvarama vara* vai ārkārtas apstākļi, un:
 - i) vai nu nav iespējams atsākt īstenošanu;
 - ii) vai arī nepieciešamās līguma izmaiņas liktu apšaubīt lēmumu par dotācijas piešķiršanu vai radītu nevienlīdzīgu attieksmi pret pretendentiem;

- e) saņēmējs vai kāda persona, kas uzņemas neierobežotu atbildību par attiecīgā saņēmēja parādiem, nonāk Finanšu regulas 106. panta 1. punkta a) vai b) apakšpunktā minētajā situācijā⁴;
- f) saņēmējs vai jebkura *saistītā persona* nonāk Finanšu regulas 106. panta 1. punkta c), d), e) vai f) apakšpunktā vai 106. panta 2. punktā minētajā situācijā;
- g) Komisijai ir pierādījumi, ka saņēmējs vai jebkura *saistītā persona* ir pieļāvis/-usi *būtiskas kļūdas, pārkāpumus* vai *krāpšanu* piešķiršanas procedūrā vai līguma īstenošanā, tostarp ja saņēmējs vai *saistītā persona* iesniedzis/-gusi nepatiesu informāciju vai nav sniedzis/-gusi pieprasīto informāciju;
- h) Komisijai ir pierādījumi, ka saņēmējs ir pieļāvis sistēmiskas vai atkārtotas kļūdas, *pārkāpumus, krāpšanu* vai būtiski nepilda pienākumus saistībā ar citām dotācijām, kuras finansē Savienība vai *Euratom* un kuras šim saņēmējam piešķirtas ar līdzīgiem nosacījumiem, ja šīs kļūdas, *pārkāpumi, krāpšana* vai pienākumu nepildīšana būtiski ietekmē šo dotāciju; vai
- i) Komisija ar koordinatora starpniecību nosūtījusi saņēmējam *oficiālu paziņojumu*, pieprasot izbeigt sava saistītā subjekta dalību, jo šāds subjekts atrodas f), g) vai h) punktā minētajā situācijā, un saņēmējs nav pieprasījis grozījumu, lai izbeigtu šāda subjekta dalību un pārdalītu tā uzdevumus.

II.17.3.2. Līguma vai dalības izbeigšanas procedūra

1. solis. Pirms līguma vai viena vai vairāku saņēmēju dalības izbeigšanas Komisija nosūta koordinatoram *oficiālu paziņojumu*, kurā:

a) informē par:

- i) nodomu izbeigt līgumu vai dalību;
- ii) līguma vai dalības izbeigšanas iemesliem;

b) pieprasa, lai koordinators 45 kalendāro dienu laikā pēc *oficiālā paziņojuma* saņemšanas:

- i) iesniedz apsvērumus visu saņēmēju vārdā;
- ii) II.17.3.1. panta c) punktā noteiktajā gadījumā informē Komisiju par darbībām, lai nodrošinātu atbilstību līgumā paredzētajiem pienākumiem.

2. solis. Ja Komisija nesaņem apsvērumus vai nolemj turpināt procedūru, neņemot vērā saņemtos apsvērumus, tā nosūta koordinatoram *oficiālu paziņojumu*, kurā to informē par līguma vai dalības izbeigšanu un izbeigšanas spēkā stāšanās datumu. Koordinators nekavējoties informē citus saņēmējus par līguma vai dalības izbeigšanu.

Pretējā gadījumā Komisija nosūta koordinatoram *oficiālu paziņojumu*, kurā to informē, ka tā neturpinās izbeigšanas procedūru.

Līguma vai dalības izbeigšana stājas spēkā:

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regula (ES, EURATOM) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam.

- a) II.17.3.1. panta a), b), c) un e) punktā noteiktajos gadījumos: *oficiālajā paziņojumā* minētajā datumā, kā norādīts otrajā daļā (t. i., 2. solī);
- b) II.17.3.1. panta d), f), g), h) un i) punktā noteiktajos gadījumos: dienā, kad koordinators saņem *oficiālo paziņojumu* par izbeigšanu, kā norādīts otrajā daļā (t. i., 2. solī).

II.17.4. Līguma vai dalības izbeigšanas sekas

II.17.4.1. Līguma izbeigšanas sekas:

60 kalendāro dienu laikā pēc datuma, kurā līguma izbeigšana stājās spēkā, koordinators iesniedz atlikuma maksājuma pieprasījumu, kā noteikts I.4.4. pantā.

Ja norādītajā termiņā Komisija nesaņem atlikuma maksājuma pieprasījumu, no dotācijas tiek atlīdzinātas un segtas tikai tās izmaksas, kas ir iekļautas apstiprinātajā tehniskajā ziņojumā vai apstiprinātajā finanšu pārskatā, ja tāds ir.

Ja Komisija izbeidz līgumu tāpēc, ka koordinators nav izpildījis pienākumu iesniegt maksājuma pieprasījumu, koordinators nevar iesniegt maksājuma pieprasījumu pēc līguma izbeigšanas. Šādā gadījumā piemēro otro daļu.

Ja norādītajā termiņā Komisija nesaņem pārskatus, no dotācijas tiek atlīdzinātas vai segtas tikai tās izmaksas, kas ir iekļautas apstiprinātajā periodiskajā pārskatā.

Ja Komisija izbeidz līgumu tāpēc, ka koordinators nav izpildījis pienākumu iesniegt pārskatus, koordinators nevar iesniegt pārskatus pēc līguma izbeigšanas. Šādā gadījumā piemēro otro daļu.]

Komisija aprēķina dotācijas galīgo summu, kā noteikts II.25. pantā, un atlikumu, kā noteikts I.4.5. pantā, pamatojoties uz iesniegtajiem pārskatiem un ziņojumiem. No dotācijas tiek atlīdzinātas vai segtas tikai tās izmaksas, kas radušās pirms līguma izbeigšanas. Izmaksas, kas ir saistītas ar līgumiem, kuru izpilde paredzēta tikai pēc to izbeigšanas, netiek ņemtas vērā un netiek atlīdzinātas vai segtas no dotācijas.

Komisija var samazināt dotācijas summu atbilstīgi II.25.4. pantam šādos gadījumos:

- a) ja koordinators nepienācīgi izbeidz līgumu II.17.1. panta nozīmē,
- b) ja Komisija izbeidz līgumu atbilstīgi jebkuram II.17.3.1. panta c), f), g), h) un i) punktā minētajam pamatojumam.

Nevienai pusei nav tiesību pieprasīt kompensāciju par to, ka otra puse ir izbeigusi līgumu.

Pēc līguma izbeigšanas joprojām tiek piemēroti saņēmēju pienākumi, jo īpaši I.4., II.6., II.8., II.9., II.14., II.27. pantā noteiktie pienākumi, kā arī īpašo noteikumu papildnoteikumi saistībā ar rezultātu izmantošanu.

II.17.4.2. Sekas, kas rodas, izbeidzot viena vai vairāku saņēmēju dalību:

- a) Koordinators iesniedz grozījuma pieprasījumu, tostarp:

- i) priekšlikumu pārdalīt viena vai vairāku tādu saņēmēju uzdevumus, kuru dalība ir izbeigta;
- ii) ja nepieciešams, pievieno vienu vai vairākus saņēmējus, kuri nomainīs vienu vai vairākus attiecīgos saņēmējus, pārņemot to līgumā noteiktās tiesības un pienākumus.

Ja Komisija izbeidz saņēmēja dalību, koordinators iesniedz grozījuma pieprasījumu 60 kalendāro dienu laikā pēc dienas, kurā dalības izbeigšana stājas spēkā.

Ja koordinators izbeidz saņēmēja dalību, grozījuma pieprasījumu iekļauj *oficiālajā paziņojumā* par dalības izbeigšanu, kā norādīts II.17.2. pantā.

Ja dalības izbeigšana stājas spēkā pēc *īstenošanas perioda* beigām, grozījuma pieprasījumu neiesniedz, ja vien attiecīgais saņēmējs nav koordinators. Šādā gadījumā grozījuma pieprasījumā ierosina jaunu koordinatoru.

Ja Komisija noraida grozījuma pieprasījumu, līgums tiek izbeigts saskaņā ar II.17.3.1. panta b) punktu. Grozījuma pieprasījums var tikt noraidīts, ja tas liek apšaubīt lēmumu piešķirt dotāciju vai rada nevienlīdzīgu attieksmi pret pretendentiem.

b) Saņēmējs, kura dalība tiek izbeigta, iesniedz koordinatoram:

- i) tehnisko ziņojumu;
- ii) finanšu pārskatus par periodu, sākot no pēdējā pārskata perioda beigām līdz izbeigšanas spēkā stāšanās datumam.

Koordinators iekļauj šo informāciju maksājuma pieprasījumā par nākamo pārskata periodu.

No dotācijas tiek atlīdzinātas vai segtas tikai tās izmaksas, kas attiecīgajam saņēmējam radušās pirms dalības izbeigšanas stāšanās spēkā. Izmaksas, kas ir saistītas ar līgumiem, kuru izpilde paredzēta tikai pēc to izbeigšanas, netiek atlīdzinātas vai segtas no dotācijas.

Komisija var samazināt dotācijas summu atbilstīgi II.25.4. pantam šādos gadījumos:

- a) ja koordinators nepienācīgi izbeidz saņēmēja dalību II.17.2. panta nozīmē,
- b) ja Komisija izbeidz saņēmēja dalību atbilstīgi jebkuram II.17.3.1. panta c), f), g), h) un i) punktā minētajam pamatojumam.

Nevienai pusei nav tiesību pieprasīt kompensāciju par to, ka otra puse izbeigusi saņēmēja dalību.

Pēc dalības izbeigšanas joprojām tiek piemēroti attiecīgā saņēmēja pienākumi, jo īpaši I.4., II.6., II.8., II.9., II.14., II.27. pantā noteiktie pienākumi, kā arī īpašo noteikumu papildnoteikumi saistībā ar rezultātu izmantošanu.

II.18. PANTS. PIEMĒROJAMIE TIESĪBU AKTI, STRĪDU ATRISINĀŠANA UN IZPILDĀMI LĒMUMI

II.18.1. Līgumu reglamentē piemērojamie Savienības tiesību akti, kurus nepieciešamības gadījumā papildina Beļģijas tiesību akti.

II.18.2. Saskaņā ar LESD 272. pantu Vispārējā tiesa vai apelācijas gadījumā Eiropas Savienības Tiesa ir vienīgā jurisdikcija strīda izskatīšanai starp Savienību un jebkuru saņēmēju attiecībā uz šā līguma interpretāciju, piemērošanu vai spēkā esību, ja šādu strīdu nevar atrisināt mierīgā ceļā.

II.18.3. Pamatojoties uz LESD 299. pantu, atgūšanas nolūkā II.26. panta nozīmē Komisija var pieņemt izpildāmu lēmumu, lai noteiktu finanšu saistības personām, nevis valstīm.

Pret šādu lēmumu var celt *prasību* Eiropas Savienības Vispārējā tiesā saskaņā ar LESD 263. pantu.

B DAĻA. FINANŠU NOTEIKUMI

II.19. PANTS. ATTIECINĀMĀS IZMAKSAS

II.19.1. Nosacījumi izmaksu attiecināmībai

Pasākuma attiecināmās izmaksas ir saņēmējam faktiski radušās izmaksas, kas atbilst šādiem kritērijiem:

- a) tās ir radušās *īstenošanas periodā*, izņemot izmaksas, kas ir saistītas ar atlikuma maksājuma pieprasījumu un attiecīgajiem apliecinājumiem dokumentiem, kā noteikts I.4.4. pantā;
- b) tās ir norādītas *pasākuma* budžeta tāmē. Budžeta tāme ir dota II pielikumā;
- c) tās radušās saistībā ar *pasākumu*, kā aprakstīts II pielikumā, un ir nepieciešamas tā īstenošanai;
- d) tās ir nosakāmas un pārbaudāmas, jo īpaši tās ir iegrāmatotas saņēmēja grāmatvedības ierakstos un noteiktas saskaņā ar tās valsts spēkā esošajiem grāmatvedības standartiem, kurā saņēmējs ir reģistrēts, un ar parasto saņēmēja izmaksu uzskaites praksi;
- e) tās atbilst piemērojamo nodokļu un sociālo tiesību aktu prasībām;
- f) tās ir samērīgas, pamatotas un atbilst pareizas finanšu pārvaldības principam, it īpaši attiecībā uz saimnieciskumu un efektivitāti.

II.19.2. Attiecināmās tiešās izmaksas

Lai *pasākuma tiešās izmaksas* būtu attiecināmas, tām jāatbilst II.19.1. pantā izklāstītajiem attiecināmības nosacījumiem.

Jo īpaši attiecināmās *tiešās izmaksas* ir šādu kategoriju izmaksas, ja tās atbilst II.19.1. pantā izklāstītajiem attiecināmības nosacījumiem, kā arī šādiem nosacījumiem:

- a) izmaksas saistībā ar personālu, kas strādā saskaņā ar darba līgumu ar saņēmēju vai līdzvērtīgu amatā iecelšanas dokumentu un ir norīkots *pasākumam*, ja šīs izmaksas atbilst saņēmēja parastajai atalgojuma politikai.

Šādas izmaksas ietver faktiskās algas, kam pieskaitītas sociālās apdrošināšanas iemaksas un citas likumā paredzētās izmaksas, kas iekļautas atalgojumā. Tās var ietvert arī papildu atalgojumu, tostarp maksājumus, pamatojoties uz papildu līgumiem neatkarīgi no šādu līgumu veida, ja tās tiek maksātas konsekventi, kad ir nepieciešams tāda paša veida darbs vai pieredze, neatkarīgi no izmantotā finansējuma avota.

Izmaksas saistībā ar fiziskām personām, kas strādā saskaņā ar tādu līgumu ar saņēmēju, kurš nav darba līgums, vai ko trešā persona norīkojusi darbā par samaksu pie saņēmēja, var pielīdzināt šādām personāla izmaksām, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

- i) persona strādā apstākļos, kas ir līdzīgi darbinieka apstākļiem (jo īpaši attiecībā uz darba organizēšanas veidu, veicamajiem uzdevumiem un telpām, kurās tie tiek veikti);
- ii) darba rezultāts pieder saņēmējam (ja vien izņēmuma kārtā nav citas vienošanās); un

- iii) izmaksas būtiski neatšķiras no izmaksām saistībā ar personālu, kas veic līdzīgus uzdevumus saskaņā ar darba līgumu ar saņēmēju;
- b) ceļa un saistītās uzturēšanās izmaksas, ja šīs izmaksas atbilst saņēmēja parastajai komandējumu praksei;
- c) iekārtu vai citu aktīvu (jaunu vai lietotu) nolietojuma izmaksas, kas iegrāmatotas saņēmēja grāmatvedības pārskatos, ja aktīvs:
 - i) ir pilnībā norakstīts saskaņā ar starptautiskajiem grāmatvedības standartiem un saņēmēja parasto grāmatvedības praksi;
 - ii) ir iegādāts saskaņā ar II.10.1. pantu, ja iegāde veikta *īstenošanas perioda* laikā.

Iekārtu vai citu aktīvu nomas vai līzings izmaksas arī ir attiecināmas, ja šīs izmaksas nepārsniedz līdzīgu iekārtu vai aktīvu nolietojuma izmaksas un tajās nav iekļauta finanšu maksa.

Nosakot attiecināmās izmaksas, jāņem vērā tikai tā iekārtu nolietojuma, nomas vai līzings izmaksu daļa, kas atbilst *īstenošanas periodam* un faktiskajam izmantošanas līmenim *pasākuma* nolūkā. Izņēmuma gadījumā īpašajos noteikumos var paredzēt, ka attiecināmas ir iekārtu iegādes pilnās izmaksas, ja to attaisno *pasākuma* raksturs un iekārtu vai aktīvu lietošanas apstākļi;

- d) izmaksas saistībā ar materiāliem un piegādēm, ja tie:
 - i) iegādāti atbilstīgi II.10.1. pantam;
 - ii) ir tieši piešķirti *pasākumam*;
- e) izmaksas, kas rodas tieši no līgumā noteiktajām prasībām (informācijas izplatīšana, *pasākuma* īpaša novērtēšana, revīzijas, tulkojumi, pavairošana), tostarp pieprasīto finanšu garantiju izmaksas, ja attiecīgie pakalpojumi iegādāti saskaņā ar II.10.1. pantu;
- f) izmaksas, kas ir saistītas ar *apakšlīgumiem* II.11. panta nozīmē, ja ir izpildīti II.11.1. panta a), b), c) un d) punkta nosacījumi;
- g) trešām personām sniegtā finansiālā atbalsta izmaksas II.12. panta nozīmē, ja ir izpildīti minētā panta nosacījumi;
- h) nodevas, nodokļi un maksas, ko samaksājis saņēmējs, īpaši pievienotās vērtības nodoklis (PVN), ja tās ir iekļautas attiecināmajās *tiešajās izmaksās* un ja vien līgumā nav noteikts citādi.

II.19.3. Attiecināmās netiešās izmaksas

Lai *pasākuma netiešās izmaksas* būtu attiecināmas, tām jāveido saņēmēja vispārējo izmaksu taisnīga daļa un jāatbilst II.19.1. pantā izklāstītajiem attiecināmības nosacījumiem.

Ja vien I.3.2. pantā nav noteikts citādi, attiecināmās *netiešās izmaksas* deklarē, pamatojoties uz vienotu likmi 7 % apmērā no kopējām attiecināmajām *tiešajām izmaksām*.

II.19.4. Neattiecināmās izmaksas

Papildus citām izmaksām, kas neatbilst II.19.1. panta nosacījumiem, šādas izmaksas netiek uzskatītas par attiecināmām izmaksām:

- a) kapitāla atdeve un saņēmēja maksātas dividendes;
- b) parādi un parādu apkalpošanas izmaksas;
- c) uzkrājumi zaudējumiem vai parādiem;
- d) maksājāmie procenti;
- e) nedrošie parādi;
- f) valūtas maiņas darījumu zaudējumi;
- g) tādas izmaksas saistībā ar pārskaitījumiem no Komisijas, ko iekasē saņēmēja banka;
- h) izmaksas, ko saņēmējs deklarējis saistībā ar citu *pasākumu*, kas saņem no Savienības budžeta finansētu dotāciju. Šādas dotācijas ir, piemēram, dalībvalsts piešķirta un no Savienības budžeta finansēta dotācija un dotācijas, ko piešķir struktūras, kas nav Komisija, Savienības budžeta izpildes nolūkā. Jo īpaši saņēmēji, kas saņem no ES vai *Euratom* budžeta finansētu darbības dotāciju, nevar deklarēt netiešās izmaksas par periodu(-iem), uz ko attiecas darbības dotācija, ja vien tie nevar pierādīt, ka darbības dotācija nesedz pasākuma izmaksas;
- i) trešo personu ieguldījumi natūrā;
- j) pārmērīgi vai neapdomīgi izdevumi;
- k) atskaitāms PVN.

II.20. PANTS. DEKLARĒTO SUMMU NOSAKĀMĪBA UN PĀRBAUDĀMĪBA

II.20.1. Izmaksu un iemaksu deklarēšana

Katrs saņēmējs deklarē šādas summas kā attiecināmās izmaksas vai pieprasītu iemaksu:

- a) saistībā ar faktiskajām izmaksām — izmaksas, kas tam faktiski radušās saistībā ar *pasākumu*;
- b) saistībā ar vienības izmaksām vai vienības iemaksām — summu, ko iegūst, reizinot summu par vienu vienību, kā norādīts IV pielikumā un faktiski izmantoto vai saražoto vienību skaitu;
- c) saistībā ar fiksētas summas izmaksām vai fiksētas summas iemaksām — vispārējo summu, kas norādīta I.3.2. panta a) punkta iii) apakšpunktā vai c) punktā, ja I pielikumā norādītie atbilstīgie uzdevumi vai *pasākuma* daļa ir pienācīgi īstenota;
- d) saistībā ar vienotas likmes izmaksām vai vienotas likmes iemaksām — summu, ko iegūst, piemērojot I.3.2. panta a) punkta iv) apakšpunktā vai d) punktā norādīto vienoto likmi;
- e) saistībā ar vienības izmaksām, kas deklarētas, pamatojoties uz saņēmēja parasto izmaksu uzskaites praksi, — summu, ko iegūst, reizinot summu par vienu vienību, kas aprēķināta atbilstīgi saņēmēja parastajai izmaksu uzskaites praksei, un faktiski izmantoto vai saražoto vienību skaitu;
- f) saistībā ar fiksētas summas izmaksām, kas deklarētas, pamatojoties uz saņēmēja parasto izmaksu uzskaites praksi, — vispārējo summu, ko aprēķina atbilstīgi parastajai izmaksu uzskaites praksei, ja atbilstīgie uzdevumi vai *pasākuma* daļa ir pienācīgi īstenota;

- g) saistībā ar vienotas likmes izmaksām, kas deklarētas, pamatojoties uz saņēmēja parasto izmaksu uzskaites praksi, — summu, ko iegūst, piemērojot vienotu likmi, kas aprēķināta atbilstīgi saņēmēja parastajai izmaksu uzskaites praksei.

II.20.2. Grāmatojumi un citi dokumenti, kas apliecina deklarētās izmaksas un iemaksas

Katrs saņēmējs sniedz šādu informāciju, ja tas prasīts II.27. pantā aprakstīto pārbaūžu vai revīziju ietvaros:

- a) saistībā ar faktiskajām izmaksām — atbilstīgus apliecinošus dokumentus, piemēram, līgumus, rēķinus un grāmatvedības uzskaiti, lai pierādītu deklarētās izmaksas.

Turklāt saņēmēja parastajām uzskaites un iekšējās kontroles procedūrām jāļauj veikt deklarēto summu tiešu saskaņošanu ar tā grāmatvedības pārskatos ieģrāmatotajām summām, kā arī ar apliecinošajos dokumentos norādītajām summām;

- b) saistībā ar vienības izmaksām vai vienības iemaksām — atbilstīgus apliecinošus dokumentus, lai pierādītu deklarēto vienību skaitu.

Saņēmējam nav jānorāda segtās faktiskās attiecināmās izmaksas vai jāsniedz apliecinošie dokumenti, īpaši grāmatvedības pārskati, lai pierādītu par vienu vienību deklarēto summu;

- c) saistībā ar fiksētas summas izmaksām vai fiksētas summas iemaksām — atbilstīgus apliecinošus dokumentus, lai pierādītu, ka *pasākums* ir pienācīgi īstenots.

Saņēmējam nav jānorāda segtās faktiskās attiecināmās izmaksas vai jāsniedz apliecinošie dokumenti, piemēram, grāmatvedības pārskati, lai pierādītu summu, kas deklarēta kā fiksēta summa;

- d) saistībā ar vienotas likmes izmaksām vai vienotas likmes iemaksām — atbilstīgus apliecinošus dokumentus, lai pierādītu attiecināmās izmaksas vai nepieciešamo iemaksu, kam piemēro vienoto likmi.

Saņēmējam nav jānorāda segtās faktiskās attiecināmās izmaksas vai jāsniedz apliecinošie dokumenti, piemēram, grāmatvedības pārskati, par piemēroto vienoto likmi;

- e) saistībā ar vienības izmaksām, kas deklarētas, pamatojoties uz saņēmēja parasto izmaksu uzskaites praksi, — atbilstīgus apliecinošus dokumentus, lai pierādītu deklarēto vienību skaitu;
- f) saistībā ar fiksētas summas izmaksām, kas deklarētas, pamatojoties uz saņēmēja parasto izmaksu uzskaites praksi, — atbilstīgus apliecinošus dokumentus, lai pierādītu, ka *pasākums* ir pienācīgi īstenots;
- g) saistībā ar vienotas likmes izmaksām, kas deklarētas, pamatojoties uz saņēmēja parasto izmaksu uzskaites praksi, — atbilstīgus apliecinošus dokumentus, lai pierādītu attiecināmās izmaksas, kam piemērota vienotā likme.

II.20.3. Nosacījumi, kas ļauj noteikt izmaksu uzskaites prakses atbilstību

II.20.3.1. Saistībā ar II.20.2. panta e), f) un g) punktā norādītajiem gadījumiem saņēmējam nav jānorāda segtās faktiskās attiecināmās izmaksas, bet jānodrošina, ka izmaksu uzskaites prakse, kas izmantota attiecināmo izmaksu deklarēšanai, atbilst šādiem nosacījumiem:

- a) izmantotā izmaksu uzskaites prakse ir tā parastā izmaksu uzskaites prakse un tiek piemērota konsekventi, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem neatkarīgi no finansējuma avota;
- b) deklarētās izmaksas var tieši salīdzināt ar vispārējā uzskaitē iegrāmatotajām summām;
- c) izmaksu kategorijas, kas izmantotas, lai noteiktu deklarētās izmaksas, neietver neattiecināmās izmaksas vai izmaksas, kas tiek segtas, izmantojot citu veidu dotācijas saskaņā ar I.3.2. pantu.

II.20.3.2. Ja tas ir norādīts īpašajos noteikumos, saņēmējs var pieprasīt, lai Komisija novērtē tā parasto izmaksu uzskaites prakses atbilstību. Ja īpašajos noteikumos ir iekļauta šāda prasība, pieprasījumam pievieno apliecinājumu par izmaksu uzskaites prakses atbilstību (turpmāk — „apliecinājums par izmaksu uzskaites prakses atbilstību”).

Apliecinājumu par izmaksu uzskaites prakses atbilstību:

- a) sniedz apstiprināts revidents vai, ja saņēmējs ir publiska struktūra, — kompetenta un neatkarīga publiska amatpersona;
- b) sagatavo saskaņā ar VIII pielikumu.

Apliecinājumā norāda, ka saņēmēja izmaksu uzskaites prakse, kas izmantota, lai deklarētu attiecināmās izmaksas, atbilst II.20.3.1. panta nosacījumiem un papildu nosacījumiem, kurus var paredzēt īpašajos noteikumos.

II.20.3.3. Ja Komisija ir apstiprinājusi, ka saņēmēja parastā izmaksu uzskaites prakse ir atbilstīga, izmaksas, kas deklarētas, piemērojot šo praksi, neapstrīd *ex post*, ja:

- a) faktiski izmantotā prakse atbilst Komisijas apstiprinātajai praksei;
- b) saņēmējs nav slēpis informāciju tā izmaksu uzskaites prakses apstiprināšanas nolūkā.

II.21. PANTS. AR SAŅĒMĒJIEM SAISTĪTO SUBJEKTU IZMAKSU ATTIECINĀMĪBA

Ja īpašie noteikumi attiecas uz subjektiem, kas ir saistīti ar saņēmējiem, izmaksas, kas radušās šādam subjektam, ir attiecināmas, ja:

- a) tās atbilst tiem pašiem nosacījumiem, kuri saskaņā ar II.19. un II.20. pantu attiecas uz saņēmēju;
- b) saņēmējs, ar kuru subjekts ir saistīts, nodrošina, ka nosacījumi, kas saņēmējam ir piemērojami saskaņā ar II.4., II.5., II.6., II.8., II.10., II.11. un II.27. pantu, ir piemērojami arī subjektam.

II.22. PANTS. BUDŽETA PĀRVEDUMI

Saņēmējiem ir atļauts koriģēt II pielikumā noteikto budžeta tāmi, veicot pārvedumus savā starpā un starp dažādām budžeta kategorijām, ja *pasākums* tiek īstenots atbilstīgi II pielikumam. Šādas korekcijas veikšanai nav jāveic līguma grozījums, kā noteikts II.13. pantā.

Tomēr saņēmēji nevar pievienot ar *apakšlīgumiem* saistītas izmaksas, kas nav noteiktas II pielikumā, ja vien Komisija nav apstiprinājusi šādus papildu *apakšlīgumus* atbilstīgi II.11.1. panta d) punktam.

Pirmā daļa neattiecas uz gadījumiem, kad saņēmēji vēlas mainīt iemaksas vērtību, kas pienākas katram saņēmējam, kā minēts II.26.3. panta c) punktā, jo tad koordinators pieprasa grozījumu saskaņā ar II.13. pantu.

Pirmās trīs daļas neattiecas uz summām, kas ir fiksētas summas saskaņā ar I.3.2. panta a) punkta iii) apakšpunktu vai c) punktu.

II.23. PANTS. NEATBILSTĪBA PIENĀKUMAM SNIEGT PĀRSKATUS

Komisija var izbeigt līgumu, kā noteikts II.17.3.1. panta c) punktā, un samazināt dotācijas summu, kā noteikts II.25.4. pantā, ja koordinators:

- a) 60 kalendāro dienu laikā pēc attiecīgā pārskata perioda beigām nav iesniedzis starpposma maksājuma vai atlikuma maksājuma pieprasījumu, kam pievienoti I.4.3. vai I.4.4. pantā minētie dokumenti;
- b) joprojām nav iesniedzis šādu pieprasījumu papildu 60 kalendāro dienu laikā pēc Komisijas nosūtīta rakstiska atgādinājuma.

II.24. PANTS. MAKSĀJUMU APTURĒŠANA UN MAKSĀJUMA TERMIŅA APTURĒŠANA

II.24.1. Maksājumu apturēšana

II.24.1.1. Apturēšanas pamatojums

Komisija var jebkurā laikā pilnībā vai daļēji apturēt priekšfinansējuma maksājumu un starpposma maksājumus vienam vai vairākiem saņēmējiem vai atlikuma maksājumu visiem saņēmējiem:

- a) ja tai ir pierādījumi, ka saņēmējs ir pieļāvis *būtiskas kļūdas, pārkāpumus* vai *krāpšanu* piešķiršanas procedūrā vai līguma īstenošanā vai ja saņēmējs nenodrošina atbilstību saviem līgumā noteiktajiem pienākumiem;
- b) ja tai ir pierādījumi, ka saņēmējs ir pieļāvis sistēmiskas vai atkārtotas *kļūdas, pārkāpumus, krāpšanu* vai būtiski nepilda pienākumus saistībā ar citām dotācijām, kuras finansē Savienība vai Eiropas Atomenerģijas kopiena (*Euratom*) un kuras šim saņēmējam piešķirtas ar līdzīgiem nosacījumiem, un šīs kļūdas, *pārkāpumi, krāpšana* vai pienākumu nepildīšana būtiski ietekmē šo dotāciju;
- c) ja Komisijai ir aizdomas par *būtiskām kļūdām, pārkāpumiem, krāpšanu* vai pienākumu nepildīšanu, ko saņēmējs pieļāvis piešķiršanas procedūrā vai līguma īstenošanā, un tai ir jāpārbauda, vai tie ir faktiski notikuši.

II.24.1.2. Apturēšanas procedūra

1. solis. Pirms maksājuma apturēšanas Komisija nosūta koordinatoram *oficiālu paziņojumu*, kurā:

- a) to informē par:
 - i) savu nodomu apturēt maksājumus;
 - ii) apturēšanas iemesliem;
 - iii) nosacījumiem, kas jāizpilda maksājumu atsākšanai, II.24.1.1. panta a) un b) punktā noteiktajos gadījumos;
- b) aicina sniegt apsvērumus 30 kalendāro dienu laikā pēc *oficiālā paziņojuma* saņemšanas.

2. solis. Ja Komisija nesaņem apsvērumus vai nolemj turpināt procedūru, neraugoties uz saņemtajiem apsvērumiem, tā nosūta koordinatoram *oficiālu paziņojumu*, kurā to informē par:

- a) maksājumu apturēšanu;
- b) apturēšanas iemesliem;
- c) galīgajiem nosacījumiem maksājumu atsākšanai II.24.1.1. panta a) un b) punktā noteiktajos gadījumos;
- d) nepieciešamo pārbaužu orientējošo pabeigšanas datumu II.24.1.1. panta c) punktā noteiktajā gadījumā.

Koordinators nekavējoties informē pārējos saņēmējus par apturēšanu. Maksājumi tiek apturēti datumā, kad Komisija nosūta *oficiālu paziņojumu* par apturēšanu (2. solis).

Pretējā gadījumā Komisija nosūta koordinatoram *oficiālu paziņojumu*, kurā to informē par apturēšanas procedūras neturpināšanu.

II.24.1.3. Apturēšanas sekas

Maksājumu apturēšanas perioda laikā koordinatori nav tiesīgi iesniegt:

- a) maksājumu pieprasījumus vai apliecinātos dokumentus, kā noteikts I.4.3. un I.4.4. pantā;
- b) ja apturēšana attiecas tikai uz priekšfinansējuma maksājumiem vai starpposma maksājumiem vienam vai vairākiem saņēmējiem, maksājumu pieprasījumus un apliecinātos dokumentus saistībā ar attiecīgā saņēmēja vai saņēmēju dalību *pasākumā*.

Attiecīgos maksājumu pieprasījumus un apliecinātos dokumentus var iesniegt iespējami drīz pēc maksājumu atsākšanas vai var iekļaut pirmajā maksājuma pieprasījumā pēc maksājumu atsākšanas saskaņā ar I.4.1. pantā noteikto grafiku.

Maksājumu apturēšana neietekmē koordinatora tiesības apturēt *pasākuma* īstenošanu, kā noteikts II.16.1. pantā, vai izbeigt līgumu vai saņēmēja dalību, kā noteikts II.17.1. un II.17.2. pantā.

II.24.1.4. Maksājumu atsākšana

Lai Komisija atsāktu maksājumus, saņēmējiem pēc iespējas drīz jāizpilda paziņotie nosacījumi un jāinformē Komisija par virzību.

Ja ir izpildīti nosacījumi maksājumu atsākšanai, apturēšana tiek atcelta. Komisija nosūtīs koordinatoram *oficiālu paziņojumu*, kurā informēs par to.

II.24.2. Maksājuma termiņa apturēšana

II.24.2.1. Komisija jebkurā laikā var apturēt I.4.2., I.4.3. un I.4.5. pantā noteikto maksājuma termiņu, ja maksājuma pieprasījumu nevar apstiprināt tāpēc, ka:

- a) tas neatbilst līguma noteikumiem;
- b) nav iesniegti attiecīgi apliecinājošie dokumenti;
- c) ir šaubas par finanšu pārskatos deklarēto izmaksu attiecināmību, un ir jāveic papildu pārbaudes, pārskatīšana, revīzijas vai izmeklēšanas.

II.24.2.2. Komisija nosūta koordinatoram *oficiālu paziņojumu*, kurā informē par:

- a) apturēšanu;
- b) apturēšanas iemesliem.

Apturēšana stājas spēkā Komisijas *oficiālā paziņojuma* nosūtīšanas dienā.

II.24.2.3. Ja nosacījumi maksājuma termiņa apturēšanai vairs nepastāv, apturēšana tiek atcelta un atsākas atlikušais periods.

Ja apturēšana pārsniedz divus mēnešus, koordinators var jautāt Komisijai, vai apturēšana jāturpina.

Ja maksājuma termiņš ir apturēts tādēļ, ka tehniskie ziņojumi vai finanšu pārskati neatbilst līgumam, un pārskatītais ziņojums vai pārskats nav iesniegts vai ir iesniegts, bet arī ir noraidīts, Komisija var izbeigt līgumu vai saņēmēja daļību saskaņā ar II.17.3.1. panta c) punktu un samazināt dotācijas summu saskaņā ar II.25.4. pantu.

II.25. PANTS. DOTĀCIJAS GALĪGĀS SUMMAS APRĒĶINĀŠANA

Dotācijas galīgā summa ir atkarīga no tā, kādā apmērā *pasākums* ir īstenots atbilstīgi līguma noteikumiem.

Komisija aprēķina dotācijas galīgo summu atlikuma maksājuma veikšanas laikā. Aprēķinu veido šādi soļi:

1. solis: attiecināmajām izmaksām piemēro atlīdzināšanas likmi, un rezultātam pieskaita vienības, vienotas likmes un fiksētas summas iemaksas.
2. solis: ierobežo *dotācijas maksimālo summu*.
3. solis: veic samazinājumu, ņemot vērā bezpeļņas noteikumu.
4. solis: veic samazinājumu, ņemot vērā nepienācīgu īstenošanu vai citu pienākumu nepildīšanu.

II.25.1. 1. solis: attiecināmajām izmaksām piemēro atlīdzināšanas likmi, un rezultātam pieskaita vienības, vienotas likmes un fiksētas summas iemaksas

Šo soli piemēro šādi:

- a) ja saskaņā ar I.3.2. pantu dotācija ir attiecināmo izmaksu atlīdzināšanas veidā, *pasākuma* attiecināmajām izmaksām, ko Komisija apstiprinājusi attiecīgajām izmaksu kategorijām, saņēmējiem un saistītajiem subjektiem, piemēro II pielikumā noteikto atlīdzināšanas likmi;
- b) ja saskaņā ar I.3.2. pantu dotācija ir vienības iemaksas veidā, IV pielikumā noteikto vienības iemaksu reizina ar faktisko vienību skaitu, kuru Komisija apstiprinājusi attiecīgajiem saņēmējiem un saistītajiem subjektiem;
- c) ja saskaņā ar I.3.2. pantu dotācija ir fiksētas summas iemaksas veidā, Komisija piemēro minētajā pantā noteikto fiksēto summu attiecīgajiem saņēmējiem un saistītajiem subjektiem, ja tā konstatē, ka attiecīgie uzdevumi vai *pasākuma* daļa ir pienācīgi īstenoti saskaņā ar I pielikumu;
- d) ja saskaņā ar I.3.2. pantu dotācija ir vienotas likmes iemaksas veidā, minētajā pantā norādīto vienoto likmi piemēro attiecināmajām izmaksām vai iemaksai, ko Komisija apstiprinājusi attiecīgajiem saņēmējiem un saistītajiem subjektiem.

Ja I.3.2. pantā paredzēts dažādu veidu dotāciju apvienojums, iegūtās summas saskaita.

II.25.2. 2. solis: ierobežo dotācijas maksimālo summu

Kopsumma, kuru Komisija izmaksā saņēmējiem, nekādā gadījumā nedrīkst pārsniegt *dotācijas maksimālo summu*.

Ja 1. solī iegūtā summa pārsniedz šo maksimālo summu, dotācijas galīgo summu ierobežo un tā nepārsniedz maksimālo summu.

II.25.3. 3. solis: veic samazinājumu, ņemot vērā bezpeļņas noteikumu

Dotācija nedrīkst radīt peļņu saņēmējiem, ja vien īpašajos noteikumos nav paredzēts citādi.

„Peļņa” ir pārpalikums starp summu, kas iegūta, piemērojot 1. un 2. soli, kam pieskaitīti *pasākuma* kopējie ieņēmumi, un *pasākuma* kopējām attiecināmajām izmaksām.

Pasākuma kopējās attiecināmās izmaksas ir konsolidētās kopējās attiecināmās izmaksas, ko Komisija apstiprinājusi izmaksu kategorijām, kas tiek atlīdzinātas saskaņā ar I.3.2. pantu.

Pasākuma kopējie ieņēmumi ir konsolidētie kopējie ieņēmumi, kas noteikti, radīti vai apstiprināti dienā, kad koordinators sagatavo atlikuma maksājuma pieprasījumu.

Par ieņēmumiem uzskata:

- a) ienākumus, kas rodas no *pasākuma*;
- b) finanšu iemaksas, ko saņēmējam vai saistītam subjektam devušas trešās personas, ja trešās personas ir īpaši piešķirušās šādas iemaksas tādu *pasākuma* attiecināmo izmaksu finansēšanai, kuras Komisija atlīdzina saskaņā ar I.3.2. pantu.

Par ieņēmumiem neuzskata:

- a) finanšu iemaksas, ko veic trešās personas, ja tās var izmantot, lai segtu izmaksas, kas nav līgumā noteiktās attiecināmās izmaksas;

- b) finanšu iemaksas, ko veic trešās personas, bez pienākuma atmaksāt jebkādu summu, kas nav izmantota *īstenošanas perioda* beigās.

Iespējamo peļņu atskaita proporcionāli galīgajai likmei tādu *pasākuma* faktisko attiecināmo izmaksu atlīdzināšanai, kuras Komisija apstiprinājusi I.3.2. pantā minētajām izmaksu kategorijām (salīdzinājumā ar summu, kas aprēķināta atbilstīgi 1. un 2. solim).

II.25.4. 4. solis: veic samazinājumu, ņemot vērā nepienācīgu īstenošanu vai citu pienākumu nepildīšanu

Komisija var samazināt *dotācijas maksimālo summu*, ja *pasākums* nav pienācīgi īstenots atbilstīgi II pielikumam (t. i., ja tas nav īstenots vai ir īstenots slikti, daļēji vai novēloti) vai nav pildīts cits līgumā noteikts pienākums.

Samazinājuma apmērs būs proporcionāls tam, kādā mērā *pasākums* ir nepienācīgi īstenots vai cik nopietns ir pārkāpums.

Pirms dotācijas samazināšanas Komisija nosūta koordinatoram *oficiālu paziņojumu*, kurā:

- a) to informē par:
- i) nodomu samazināt *dotācijas maksimālo summu*;
 - ii) plānoto dotācijas samazinājuma apmēru;
 - iii) samazināšanas iemesliem;
- b) aicina to iesniegt apsvērumus 30 kalendāro dienu laikā pēc *oficiālā paziņojuma* saņemšanas.

Ja Komisija nesaņem apsvērumus vai nolemj veikt samazināšanu, neraugoties uz saņemtajiem apsvērumiem, tā nosūta koordinatoram *oficiālu paziņojumu* par savu lēmumu.

Ja dotācijas summa tiek samazināta, Komisija aprēķina samazināto dotācijas apmēru, atskaitot samazinājumu (ko aprēķina proporcionāli tam, kādā mērā *pasākums* ir nepienācīgi īstenots vai cik nopietns ir pārkāpums) no *dotācijas maksimālās summas*.

Dotācijas galīgā summa ir viena no diviem šādiem lielumiem atkarībā no tā, kurš ir mazāks:

- a) summa, ko iegūst, izmantojot 1.–3. soli;
- b) samazināts dotācijas apmērs, ko iegūst, izmantojot 4. soli.

II.26. PANTS. ATGŪŠANA

II.26.1. Atgūšana atlikuma maksājuma veikšanas brīdī

Ja atlikuma maksājums ir atgūšanas veidā, koordinators atmaksā Komisijai attiecīgo summu, pat ja tas nav bijis pienākošās summas galasaņēmējs.

II.26.2. Atgūšana pēc atlikuma maksājuma

Ja summa ir atgūstama saskaņā ar II.27.6., II.27.7. un II.27.8. pantu, saņēmējs, uz kuru attiecas revīzija vai *OLAF* konstatējumi, atmaksā Komisijai attiecīgo summu. Ja revīzijas

konstatējumi neattiecas uz konkrētu saņēmēju (vai tā saistītiem subjektiem), koordinators atmaksā Komisijai attiecīgo summu, pat ja tas nav bijis pienākošās summas galasaņēmējs.

Katrs saņēmējs ir atbildīgs par tās summas atmaksu, kuru Komisija nepamatoti izmaksājusi kā iemaksu izmaksās, kas radušās tā saistītajiem subjektiem.

II.26.3. Atgūšanas procedūra

Pirms atgūšanas Komisija nosūta attiecīgajam saņēmējam *oficiālu paziņojumu*, kurā:

- a) informē par savu nodomu atgūt nepamatoti samaksāto summu;
- b) norāda atgūstamo summu un atgūšanas iemeslus;
- c) aicina saņēmēju sniegt apsvērumus norādītā laikposmā.

Ja apsvērumi nav iesniegti vai, neraugoties uz saņēmēja iesniegtajiem apsvērumiem, Komisija nolēmj turpināt atgūšanas procedūru, Komisija var apstiprināt atgūšanu, nosūtot saņēmējam *oficiālu paziņojumu* ar debeta memorandu, norādot maksājuma noteikumus un termiņu.

Ja līdz debeta memorandā noteiktajam termiņam maksājums nav veikts, Komisija atgūst pienākošos summu:

- a) bez saņēmēja iepriekšējas piekrišanas kompensējot to ar summu, ko Komisija vai izpildaģentūra ir parādā saņēmējam (no Savienības vai Eiropas Atomenerģijas kopienas (*Euratom*) budžeta) („kompensēšana”).

Ārkārtas gadījumos, pamatojoties uz vajadzību aizsargāt Savienības finanšu intereses, Komisija var īstenot kompensēšanu pirms noteiktā termiņa.

Pret kompensēšanu var celt prasību Eiropas Savienības Vispārējā tiesā saskaņā ar LESD 263. pantu;

- b) izmantojot finanšu garantiju, ja tā paredzēta saskaņā ar I.4.2. pantu („finanšu garantijas izmantošana”);
- c) saucot saņēmējus pie solidāras atbildības par summu, kas nepārsniedz maksimālo ES iemaksu, kas katram saņēmējam norādīta budžeta tāmē (jaunākie grozījumi II pielikumā);
- d) ceļot prasību saskaņā ar II.18.2. pantu vai īpašajiem noteikumiem vai pieņemot izpildāmu lēmumu saskaņā ar II.18.3. pantu.

II.26.4. Nokavējuma procenti

Ja maksājums nav veikts debeta memorandā noteiktajā termiņā, atgūstamā summa palielinās nokavējuma procentu dēļ, kas tiek maksāti saskaņā ar I.4.14. pantā noteikto likmi, sākot no dienas, kas sākas nākamajā dienā pēc debeta memorandā norādītā maksājuma termiņa beigām un beidzas dienā, kad Komisija saņem visu summu.

Ar daļēju maksājumu vispirms tiek segtas maksas un nokavējuma procenti un tikai tad – pamatsumma.

II.26.5. Maksa par bankas pakalpojumiem

Maksu par bankas pakalpojumiem atgūšanas procesā sedz attiecīgais saņēmējs, ja vien netiek piemērota Direktīva 2007/64/EK⁵.

II.27. PANTS. PĀRBAUDES, REVĪZIJAS UN NOVĒRTĒŠANA

II.27.1. Tehniskas un finanšu pārbaudes, revīzijas, starpposma un galīgie novērtējumi

Pasākuma īstenošanas laikā vai pēc tam Komisija var veikt tehniskas un finanšu pārbaudes un revīzijas, lai noteiktu, ka saņēmēji pienācīgi īsteno *pasākumu* un nodrošina līgumā noteikto pienākumu izpildi. Komisija var pārbaudīt arī saņēmēju likumā noteiktos grāmatojumus fiksētās summas, vienības izmaksu vai vienotas likmes summu periodiskai novērtēšanai.

Informācija un dokumenti, kas iesniegti pārbaūžu vai revīziju ietvaros, ir konfidenciāli.

Turklāt Komisija var veikt starpposma vai galīgo novērtējumu par *pasākuma* ietekmi, ko nosaka, ņemot vērā attiecīgās Savienības programmas mērķi.

Komisijas pārbaudes, revīzijas vai novērtējumus var veikt tieši Komisijas darbinieki vai jebkura cita neatkarīga struktūra, ko Komisija pilnvarojusi savā vārdā veikt pārbaudes, revīzijas un novērtējumus.

Komisija var sākt šādas pārbaudes, revīzijas vai novērtējumus līguma īstenošanas laikā un piecu gadu periodā, kas sākas atlikuma maksājuma veikšanas datumā. Šis periods ir ierobežots un nepārsniedz trīs gadus, ja *dotācijas maksimālā summa* ir līdz EUR 60 000.

Uzskata, ka pārbaude, revīzija vai novērtēšanas procedūra tiek sākota dienā, kad tiek saņemta Komisijas vēstule ar attiecīgu paziņojumu.

Ja revīzija tiek veikta saistītā subjektā, attiecīgais saņēmējs informē saistīto subjektu.

II.27.2. Pienākums glabāt dokumentus

Saņēmēji glabā visus dokumentu oriģinālus, īpaši grāmatvedības un nodokļu grāmatojumus, piecus gadus, sākot no atlikuma maksājuma veikšanas dienas, izmantojot jebkurus piemērotus līdzekļus, tostarp oriģinālos dokumentus digitālā veidā, ja to atļauj attiecīgie valsts tiesību akti un ir ievēroti tajos paredzētie noteikumi.

Dokumentu glabāšanas periods ir ierobežots un nepārsniedz trīs gadus, ja *dotācijas maksimālā summa* ir līdz EUR 60 000.

Pirmajā un otrajā daļā noteiktie periodi ir ilgāki, ja attiecīgajā laikā tiek veiktas revīzijas, apelācijas, tiesvedība vai prasību izskatīšana par dotāciju, tostarp II.27.7. pantā minētajos gadījumos. Šādos gadījumos saņēmēji glabā dokumentus tik ilgi, kamēr šādas revīzijas, apelācijas, tiesvedība vai prasību izskatīšana ir pabeigta.

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 13. novembra Direktīva 2007/64/EK par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko groza Direktīvas 97/7/EK, 2002/65/EK, 2005/60/EK un 2006/48/EK un atceļ Direktīvu 97/5/EK.

II.27.3. Pienākums sniegt informāciju

Ja pārbaude, revīzija vai novērtējums tiek sākts pirms atlikuma maksājuma veikšanas, koordinators sniedz Komisijas vai jebkuras citas tās pilnvarotas neatkarīgas struktūras pieprasīto informāciju, tostarp elektroniskā veidā. Attiecīgā gadījumā Komisija var pieprasīt šādu informāciju tieši no saņēmēja.

Ja pārbaude vai revīzija tiek sākta pēc atlikuma maksājuma veikšanas, šādu iepriekšējā daļā minēto informāciju sniedz attiecīgais saņēmējs.

Ja attiecīgais saņēmējs nenodrošina atbilstību pirmajā un otrajā daļā noteiktajiem pienākumiem, Komisija var uzskatīt, ka:

- a) jebkuras izmaksas, ko pietiekami nepamato saņēmēja sniegtā informācija, ir neattiecināmas izmaksas;
- b) jebkura vienības, fiksētas summas vai vienotas likmes iemaksa, ko pietiekami nepamato saņēmēja sniegtā informācija, ir nepienācīga iemaksa.

II.27.4. Klāties apmeklējumi

Klāties apmeklējuma laikā saņēmēji ļauj Komisijas darbiniekiem un Komisijas pilnvarotiem darbiniekiem piekļūt objektiem un telpām, kurā tiek vai tika veikts *pasākums*, un visai nepieciešamajai informācijai, tostarp elektroniskā veidā.

Saņēmēji nodrošina, ka informācija ir uzreiz pieejama klāties apmeklējuma laikā un pieprasītā informācija tiek iesniegta atbilstīgā formātā.

Ja attiecīgais saņēmējs atsakās nodrošināt piekļuvi objektiem, telpām un informācijai saskaņā ar pirmo un otro daļu, Komisija var uzskatīt, ka:

- a) jebkuras izmaksas, ko pietiekami nepamato saņēmēja sniegtā informācija, ir neattiecināmas izmaksas;
- b) jebkura vienības, fiksētas summas vai vienotas likmes iemaksa, ko pietiekami nepamato saņēmēja sniegtā informācija, ir nepienācīga iemaksa.

II.27.5. Pretrunīga revīzijas procedūra

Pamatojoties uz revīzijas konstatējumiem, tiek sagatavots provizorisks ziņojums („revīzijas ziņojuma projekts”). To Komisija vai tās pilnvarots pārstāvis nosūta attiecīgajam saņēmējam, un tam 30 kalendāro dienu laikā pēc saņemšanas jāsniedz apsvērumi. Nobeiguma ziņojumu („nobeiguma revīzijas ziņojums”) nosūta attiecīgajam saņēmējam 60 kalendāro dienu laikā pēc apsvērumu iesniegšanas termiņa beigām.

II.27.6. Revīzijas konstatējumu sekas

Pamatojoties uz revīzijas galīgajiem konstatējumiem, Komisija var veikt pasākumus, ko tā uzskata par nepieciešamiem, tostarp pilnīgi vai daļēji atgūt veiktos maksājumus atlikuma maksājuma veikšanas brīdī vai pēc atlikuma maksājuma veikšanas saskaņā ar II.26. pantu.

Ja revīzijas galīgie konstatējumi ir pēc atlikuma maksājuma veikšanas, atgūstamā summa atbilst starpībai starp pārskatīto dotācijas galīgo summu, kas noteikta saskaņā ar II.25. pantu, un kopējo summu *pasākuma* īstenošanai, kas samaksāta saņēmējiem saskaņā ar līgumu.

II.27.7. Sistēmisku vai atkārtotu kļūdu, pārkāpumu, krāpšanas vai pienākumu neizpildes labošana

II.27.7.1. Komisija var attiecināt revīzijas konstatējumus par citām dotācijām uz konkrēto dotāciju, ja:

- a) tiek konstatēts, ka attiecīgais saņēmējs ir pieļāvis sistēmiskas vai atkārtotas kļūdas, *pārkāpumus, krāpšanu* vai nav pildījis pienākumus saistībā ar citām ES vai *Euratom* dotācijām, kas tam piešķirtas saskaņā ar līdzīgiem nosacījumiem, un šādas kļūdas, *pārkāpumi, krāpšana* vai pienākumu nepildīšana būtiski ietekmējuši dotāciju;
- b) revīzijas galīgie konstatējumi tiek nosūtīti attiecīgajam saņēmējam *oficiālajā paziņojumā*, kam pievieno tādu dotāciju sarakstu, kuras skar konstatējumi, II.27.1. pantā minētajā periodā.

Ja konstatējumi tiek attiecināti uz citu dotāciju, rezultātā var tikt:

- a) noraidītas izmaksas, atzīstot tās par neattiecināmām;
- b) samazināta dotācija, kā noteikts II.25.4. pantā;
- c) atgūtas nepamatoti izmaksātās summas, kā norādīts II.26. pantā;
- d) apturēti maksājumi, kā noteikts II.24.1. pantā;
- e) apturēta *pasākuma* īstenošana, kā noteikts II.16.2. pantā;
- f) izbeigts līgums vai dalība, kā noteikts II.17.3. pantā.

II.27.7.2. Komisija nosūta attiecīgajam saņēmējam *oficiālu paziņojumu*, kurā to informē par sistēmiskām vai atkārtotām kļūdām un savu nodomu attiecināt revīzijas konstatējumus uz citu dotāciju, kā arī ietekmēto dotāciju sarakstu.

- a) Ja konstatējumi attiecas uz izmaksu attiecināmību, ievēro šādu procedūru:

1. solis. *Oficiālajā paziņojumā* iekļauj:

- i) aicinājumu iesniegt apsvērumus par tādu dotāciju sarakstu, kuras ietekmējuši konstatējumi;
- ii) pieprasījumu iesniegt pārskatītus finanšu pārskatus par visām ietekmētajām dotācijām;
- iii) ja iespējams, Komisijas noteikto korekcijas koeficientu ekstrapolācijai, lai aprēķinātu, kādas summas ir jānoraida, pamatojoties uz sistēmiskām vai atkārtotām kļūdām, *pārkāpumiem, krāpšanu* vai pienākumu nepildīšanu, ja attiecīgais saņēmējs:

- uzskata, ka nav iespējams vai nav praktiski iesniegt pārskatītus finanšu pārskatus;

- neiesniegs pārskatītus finanšu pārskatus.

2. solis. Attiecīgais saņēmējs 60 kalendāro dienu laikā pēc *oficiālā paziņojuma* saņemšanas var iesniegt apsvērumus un pārskatītus finanšu pārskatus vai ierosināt pienācīgi pamatotu alternatīvu korekcijas metodi. Pamatotos gadījumos Komisija var pagarināt šo periodu.

3. solis. Ja attiecīgais saņēmējs iesniedz pārskatītus finanšu pārskatus, kuros ņem vērā konstatējumus, Komisija noteiks, kāda summa tiks koriģēta, pamatojoties uz pārskatītajiem pārskatiem.

Ja saņēmējs ierosina alternatīvu korekcijas metodi un Komisija tai piekrīt, Komisija nosūta attiecīgajam saņēmējam *oficiālu paziņojumu*, kurā informē par:

- i) to, ka tā piekrīt alternatīvajai metodei;
- ii) pārskatītajām attiecināmajām izmaksām, kas noteiktas, piemērojot šādu metodi.

Pretējā gadījumā Komisija nosūta attiecīgajam saņēmējam *oficiālu paziņojumu*, kurā informē par:

- i) to, ka tā nepiekrīt apsvērumiem vai ierosinātajai alternatīvajai metodei;
- ii) pārskatītajām attiecināmajām izmaksām, kas noteiktas, piemērojot ekstrapolācijas metodi, par kuru saņēmējs tika sākotnēji informēts.

Ja sistēmiskas vai atkārtotas kļūdas, *pārkāpumi*, *krāpšana* vai pienākumu neizpilde tiek konstatēta pēc atlikuma maksājuma veikšanas, atgūstamā summa atbilst starpībai starp:

- i) dotācijas pārskatīto galīgo summu, kas noteikta atbilstīgi II.25. pantam, pamatojoties uz pārskatītajām attiecināmajām izmaksām, ko deklarējis saņēmējs un apstiprinājusi Komisija, vai pamatojoties uz pārskatītajām attiecināmajām izmaksām pēc ekstrapolācijas;
- ii) kopējo summu, kas tiek maksāta saņēmējiem par *pasākuma* īstenošanu atbilstīgi līgumam.

b) Ja konstatējumi attiecas uz nepienācīgu īstenošanu vai cita pienākuma neizpildi, ievēro šādu procedūru:

1. solis. *Oficiālajā paziņojumā* iekļauj:

- i) aicinājumu saņēmējam iesniegt apsvērumus par tādu dotāciju sarakstu, kuras ietekmējuši konstatējumi;
- ii) korekcijas vienoto likmi, ko Komisija plāno piemērot *dotācijas maksimālajai summai* vai tās daļai atbilstīgi proporcionalitātes principam.

2. solis. Attiecīgais saņēmējs 60 kalendāro dienu laikā pēc *oficiālā paziņojuma* saņemšanas var iesniegt apsvērumus vai ierosināt pienācīgi pamatotu alternatīvu vienoto likmi.

3. solis. Ja Komisija piekrīt alternatīvajai vienotajai likmei, ko ierosinājis saņēmējs, tā nosūta attiecīgajam saņēmējam *oficiālu paziņojumu*, kurā informē par:

- i) to, ka tā piekrīt alternatīvajai vienotajai likmei;
- ii) dotācijas summu, kas koriģēta, piemērojot šādu vienoto likmi.

Pretējā gadījumā Komisija nosūta attiecīgajam saņēmējam *oficiālu paziņojumu*, kurā informē par:

- i) to, ka tā nepiekrīt apsvērumiem vai ierosinātajai alternatīvajai vienotajai likmei;

- ii) dotācijas summu, kas koriģēta, piemērojot vienoto likmi, par kuru saņēmējs tika sākotnēji informēts.

Ja sistēmiskas vai atkārtotas kļūdas, *pārkāpumi*, *krāpšana* vai pienākumu neizpilde tiek konstatēta pēc atlikuma maksājuma veikšanas, atgūstamā summa atbilst starpībai starp:

- i) dotācijas pārskatīto galīgo summu pēc vienotas likmes korekcijas;
- ii) kopējo summu, kas tiek maksāta saņēmējiem par *pasākuma* īstenošanu atbilstīgi līgumam.

II.27.8. OLAF veiktās pārbaudes un apskates

Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) ir tādas pašas tiesības kā Komisijai, jo īpaši piekļuves tiesības, pārbažu un izmeklēšanas nolūkā.

Saskaņā ar Padomes Regulu (Euratom, EK) Nr. 2185/96⁶ un Regulu (ES, Euratom) Nr. 883/2013⁷ *OLAF* var veikt klātienes pārbaudes un apskates saskaņā ar procedūrām, kas noteiktas Savienības tiesību aktos Savienības finanšu interešu aizsardzībai pret *krāpšanu* un citiem *pārkāpumiem*.

Attiecīgā gadījumā *OLAF* konstatējumu rezultātā Komisija var atgūt summas no saņēmējiem.

Turklāt *OLAF* veiktās izmeklēšanas konstatējumu rezultātā var tikt sākts kriminālprocess valsts tiesību aktos noteiktajā kārtībā.

II.27.9. Eiropas Revīzijas palātas veiktās pārbaudes un revīzijas

Eiropas Revīzijas palātai ir tādas pašas tiesības kā Komisijai, jo īpaši piekļuves tiesības, pārbažu un revīziju nolūkā.

⁶ Padomes 1996. gada 11. novembra Regula (Euratom, EK) Nr. 2185/96 par pārbaudēm un apskatēm uz vietas, ko Komisija veic, lai aizsargātu Eiropas Kopienu finanšu intereses pret krāpšanu un citām nelikumībām.

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. septembra Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*).